

De relatie met God en mensen

J.C. Bette

Inhoud

De boodschap van God door Maleachi

De schrijver
De indeling van het boek
Waar gaat het over?
De eerste lessen uit de twistgesprekken

Over de radicale liefde van God

Jacob en Ezau
Liefde en haat
Ezau en Edom

Eerbied voor God

Je ouders eren
God als Vader
Waaruit blijkt onze eerbied voor God?

Getuigen door je levenswandel

Is het echt?
Wie met God gaat, is geroepen
Zegen en vloek
Waar komt het voor ons op aan?
Het hart van de zaak

Bijbelse grondlijnen van het huwelijk

In grote lijnen
Drie belangrijke doelstellingen
Drie fundamentele kenmerken
Accepteren

Huwelijksmoeilijkheden

En dan is er nog iets...
Wat was er aan de hand?
Op jezelf toepassen
Waar gaat het over?
Weet je nog?

Houd je lusten in toom!

Over ontrouw en echtscheiding

Geen vluchtweg

De as van het kwaad

Levensgrote vragen
Zondelijsten
Ontnuchterende ontdekkingen
De echtbrekers
Zij die meineed plegen
Zij die het loon van de dagloner drukken
Zij die weduwe en wees verdrukken
Zij die de vreemdeling terzijde drukken

De bekering van gemeenteleden

Een gesprek met God
Wanneer de zegen uitblijft
Het richtsnoer ten leven

Ik ben niet veranderd, keer terug tot Mij!
In welk opzicht moeten wij terugkeren?
Wie laat zich door God aanspreken?

Waarmee beroven wij God?

Een felle aanklacht
De tienden
Wat heeft deze oproep tot bekering ons te zeggen?

Dienen wij God met ons spreken?

Over het nut van geloven
Hoe spreken wij over God en over elkaar?
Vermetel zijn uw woorden

De dag waarvoor wij overnachten

De toekomst als gericht
Oordeel en gericht
De door Jezus gezonden Heilige Geest
Het eenvoudigste antwoord
Mozes en Elia

De boodschap van God door Maleachi

(bij de prediking van 10 november 2002)

Over de schrijver

Het eerste vers van dit kleine bijbelboek luidt eenvoudig: ‘De last van het woord des HEEREN tot Israël, door de dienst van Maleachi.’ In heel het boek en zelfs in heel de bijbel wordt niets gezegd over de persoon, afkomst, achtergrond of geboorteplaats van deze profeet. Hij wordt zelfs geen profeet genoemd en krijgt ook geen andere titel mee. Veel opschriften van profetische bijbelboeken voorzien wel in zulke informatie, maar hier wordt niet meer gegeven als de naam van de profeet, die vertaald kan worden met: mijn boodschapper. De persoon van Maleachi gaat schuil achter zijn boodschap. Het gaat ook niet zozeer om de prediker, die vrijwel nergens zelf aan het woord komt (1:1; 2:11-15,17; 3:16), als wel om de ernstige boodschap die hij namens zijn Zender overbrengt. Maleachi is met recht Verbi Domini Minister, dienaar van het goddelijke Woord. Zo maakt hij in dit geschrift de woorden waar van die andere boodschapper, die hij moest aankondigen, Johannes de Doper (4:5), die gezegd heeft: ‘Hij moet groter worden, ik moet minder worden’ (Joh.3:30).

Over de indeling van het boek

Het verdient de voorkeur dit bijbelboekje in te delen volgens de zes toespraken die als ‘twistgesprekken’ de boodschap van Malachi’s profetie overbrengen. Deze gesprekken beginnen steeds met Gods woorden als de bevestiging van zijn karakter. Een voorbeeld uit het eerste twistgesprek: eerst Gods liefdeverklaring: ‘Ik heb u liefgehad’. Het volk daagt daarna de Here uit door de vraag te stellen: ‘Waaruit blijkt dan dat U ons hebt liefgehad’. De Here reageert dan met een beschrijving waaruit zijn liefde in daden van de geschiedenis met Israël is gebleken. In grote lijnen geven deze gesprekken de volgende indeling:

Opschrift (1:1)

Gods liefde voor Israël (1:2-5)

Aanklacht tegen de priesters over hun minachting voor God (1:6-2:9)

Veroordeling van Israëls verbreken van het verbond door gemengde huwelijken en echtscheidingen (2:10-16)

Twistgesprek over Gods rechtvaardigheid, eerste aankondiging van de Dag des Heren (2:17-3:5)

Twistgesprek over het berouw en oproep tot bekering (3:6-12)

Aanklacht van scherpe woorden tegen God, tweede aankondiging van de dag des Heren (3:13-4:3)

Slot (4:4-6)

Waar gaat het over?

Ontrouw, leugens, bittere woorden en niet nagekomen beloften maken een relatie tussen mensen, maar ook die tussen het volk en zijn God kapot. Maar voordat de diepte van het verdriet van de verbroken relatie met God wordt uitgesproken, laat de Here duidelijk horen wie en hoe Hij is: Hij is een God van liefde! God houdt volmaakt en volkomen van

zijn volk. Zijn liefde wordt bewezen in actie: Hij kiest en geeft en leidt en beschermt. Hij is altijd en overal trouw en houdt zijn beloften aan zijn uitverkoren volk. Gods liefde voor Israël is gebaseerd op zijn verbond (1:2-5). Zijn straffen zijn dan ook vanwege hun veelvuldige schending van de verbondsrelaties (het verbond met Levi (2:8), het verbond met de vaderen en het huwelijksverbond (2:10-16)). De profetie van Maleachi is als het ware een aanklacht tegen de afwijzende houding van Israël tegenover een liefhebbende God. Zij verbreken het verbond en volgen hun eigen goden en principes. Israël leeft voor zichzelf en daarmee wordt de relatie met God kapotgemaakt. Het zal duidelijk zijn dat wat het volk van God in Maleachi's dagen overkwam een boodschap in zich draagt, in het bijzonder voor de gemeente van de Here Jezus Christus, ook in onze dagen. Wat allemaal met hen is gebeurd, zal door ons gezien worden als een voorbeeld en ter waarschuwing (vgl. 1Cor.10:11). De verleiding vanwege onze drukke tijd is groot deze lessen uit het verleden te vergeten, de boodschap als geschiedenis te beschouwen en het daarbij te laten. Maar we kunnen herhaling van hun fouten vermijden door de kern en het belang van Gods boodschap uit het OT onder ogen te zien en ons leven naar Gods geboden en wil in te richten. Het woord brengt ons voortdurend in herinnering hoe God wil dat wij leven! En dan te bedenken dat zijn wil voor ons ten goede en ten leven is! De breuk door onze zonden behoeft niet onherstelbaar te zijn: God kan en wil vergeven, herstellen en vernieuwen. Maar dan zullen wij onze ontrouw moeten opgeven, eerbied en wederliefde voor God tonen en openstaan voor zijn zegeningen. Niet alleen de verhouding tot God zal dan worden hersteld, ook in het dagelijkse leven en geven zal de levensvernieuwing doorwerken en de echtheid van onze liefde voor God weerspiegelen.

De eerste lessen uit de twistgesprekken

Zoals gezegd leert elk van de in dit boekje beschreven 'discussies' tussen God en het volk iets positiefs en fundamenteel over de Here God en zijn relatie met zijn volk:

God heeft zijn volk lief (1:2)

God is Israëls Vader en Heer (1:6)

God is Israëls Vader en Schepper (2:10)

God is de God van gerechtigheid, Hij heeft gerechtigheid lief (2:17)

Gods liefde en heilsplan zijn onveranderlijk (3:6)

God is gevoelig eerlijk (3:13)

De gesprekken leren ook dat Maleachi Israël niet alleen waarschuwt en oproept om berouw te hebben over hun zonden uit het verleden. Hij gaf ook een visioen van hoop voor hun toekomst. De teleurgestelde ex-ballingen leven nog steeds onder vreemde overheersing. Er is een tijd van grote economische en maatschappelijke spanningen. Eerdere profeten hadden een herstel van Israël geprofeteerd als een tijd van nieuwe heerlijkheid, maar in Maleachi's dagen was men teleurgesteld geraakt over het uitblijven van Gods komst. De tempel was wel herbouwd en ingewijd, de tempelgebouwen staan er wel, zelfs op hun oude plaats, maar de heerlijkheid van God zoals in de tijd van Salomo is daarmee nog niet teruggekeerd. Een nieuwe tempel betekende nog geen nieuw volk! De geestdrift die er was bij de bouw van de nieuwe tempel onder Haggai en Zacharia is blijkbaar allang geluwd en heeft plaats gemaakt voor een grote veronachtzaming van de dienst aan God.

De terugkeer uit Babel was misschien nog maar een halve eeuw geleden en de herbouw van de tempel dus nog korter, maar het ging geestelijk onder de leiders en het volk al weer snel bergafwaarts. God had daarop gereageerd door sommige zegeningen in te trekken. Maleachi moet in zijn aanklacht zijn volk aan hun kwaad ontdekken en dat is nooit eenvoudig. Er staan dan ook heel wat waarschuwingen in deze profetie: als het zo door gaat, ziet de toekomst er somber uit, want er komt een dag des Heren. Het oordeel zal niet uitblijven als het kwaad maar door gaat. Het kwaad roept het oordeel over zich af! Maar, zoals gezegd, er is gelukkig ook perspectief en toekomst. Wie zich laat gezeggen en zich tot Gods liefde keert, mag die dag des Heren in blijde afwachting tegemoet zien. Want de toekomst heeft twee gezichten: heil en zegen voor wie Gods liefde aanvaardt en respecteert, maar onheil voor ieder die Gods liefde bewust en blijvend afwijst en die God enkel maar onteert. Een belangrijke boodschap in dat kleine boekje van Maleachi, met praktische richtlijnen voor de toewijding aan God!

Over de radicale liefde van God

(bij de prediking van 24 november 2002)

Jakob en Ezau

Tegen de achtergrond van zijn geopenbaarde liefde en zelfs als bewijs daarvan klinken in Maleachi 1:1-5 Gods woorden: ‘Was niet Ezau Jakobs broeder? Toch heb Ik Jakob liefgehad, maar Ezau heb Ik gehaat.’ Dit komt op ons moderne mensen over als een enorm onrecht-vaardige voortrekking. Het heeft er de schijn van dat de bijbel hier suggereert dat Ezau al voor zijn geboorte bij God in ongenade viel, zonder dat daar nog enige reden voor was. Zoiets is voor ons wel heel moeilijk te verteren. Zou God mensen zo op voorhand geheel en al afschrijven? Dan is het toch geen wonder wanneer velen die dit horen zich vol verontwaardiging van Hem afkeren? Deze en zulke bijbelverzen hebben inderdaad bijgedragen tot de vorming van een verkiezingsleer van dubbele ‘uitverkiezing’, zeg maar je bent als mens door God van eeuwigheid uitverkoren voor de hemel of voor de hel en daar kan je dan uiteraard zelf niets aan toe- of afdoen. Dit is een leer die als monsterachtig ervaren wordt en mijns inziens ook geen recht doet aan de betekenis van deze en andere bijbelteksten. Voor een bredere bespreking verwijs ik naar eerdere Studie bij de prediking: ‘Liefde voor Israël (3), 12 nov. 2000, waar het over dezelfde gedachten gaat, dan naar aanleiding van Rom. 9:6-13.

Liefde en haat

Het woordenpaar ‘liefhebben’ en ‘haten’ duidt in het OT lang niet altijd op een zwart-wit tegenstelling. Bijvoorbeeld in Deut. 21:15 gaat het over een geliefde en een niet-geliefde vrouw, dus een beminde en een niet beminde. Letterlijk staat er echter de beminde en de gehate (zie SV); WV geeft echter: de geliefde en de minder geliefde. Het gaat hier dus om meer en minder voorkeur, zeg maar een eerste en een tweede plaats. Zo wordt Gods uitspraak in Maleachi 1 wel opgevat als een voorkeursverklaring: ‘Jakob is mijn geliefde,

en niet Ezau.’ Naar mijn begrip is hier echter lang niet alles mee gezegd. Het is namelijk van groot belang te onderscheiden dat het hier in Maleachi niet gaat om het persoonlijke zielenheil van de mensen Jakob en Ezau. Zij worden hier voorgesteld als stamvaders van twee volken. Dat de Here Jakob verkiest om door middel van hem Israël te bouwen als volk waaruit de Messias geboren zal worden, betekent dan tegelijk dat Ezau en zijn nakomelingen voor deze taak niet worden uitgekozen. De hele verhouding van deze volken is van voor hun geboorte daardoor geregeld (zie de godsspraak in Gen.25:23). Het gaat hier om méér dan een tegenstelling tussen meer of minder liefhebben. Het gaat hier om een soevereine en radicale beschikking van God tot dienst (vgl. Deut. 7:6-8 en Amos 3:2). Jakob is verkozen om in de lijn van het verbond tot een zegen voor de volken te zijn. Ezau niet. Het is verkiezing tot dienstbaarheid in Gods grote plan. Dit betekent echter niet dat de tegenstelling liefhebben-haten identiek zou zijn met de verkiezing tot eeuwig leven en verwerping tot eeuwige straf en rampzaligheid. Het gaat hier niet om hun al dan niet zalig worden, maar om hun plaats en opdracht in Gods heils-geschiedenis! Wel is duidelijk dat de liefde van God ruimte biedt om het heil te ontvangen, evenals de haat van God zich in dit geval van Ezau en Edom voltrekt in een weg die van God afvoert. Maar het onrecht van Ezau’s volk Edom is daar wel degelijk debet aan (o.m. Mal.1:4)! God voert als Rechter het gericht over Edoms ongerechtigheid. Hij verkiest echter Jakob en zijn volk Israël tot een leven in zijn dienst en in zijn gemeenschap. Israël heet dan ook zijn eigen volk (Deut.14:2). Het is heilig: aan Hem gewijd. Maar verwacht wordt dan ook dat het in oprechte toewijding naar Gods wil zal leven!

‘Ezau heb ik gehaat’ wijst dus niet een-op-een op diens eeuwige bestemming. Uit de verschillende levenswijzen van de broers (en van de volken Israël en Edom) blijken de verschillende levenskeuzen. Jakob liegt en bedriegt, maar worstelt tevens met God en belijdt zijn zonden (Pniël, Jabok, Bethel). Ezau ontworstelt zich aan God en gaat zijn weg geheel buiten de verbondssluiting van God met zijn vader Izak. Hij heeft als maar geen oog voor de zegen die ligt in de lijn van zijn voorvaders. Jakob had er ook niet het juiste zicht op, maar wordt door de barmhartigheid van God er steeds bij bepaald en worstelt met zijn verkiezing! Wat in Mal. 1:2 vooral spreekt, is Gods trouw aan zijn eerder gegeven woord, een verbond met de vaders (Abraham en Izak). Dit verbond is en blijft geldig, maar niet zonder keuze!

Het is mijns inziens onjuist om deze en zulke teksten, die spreken over de grote verkiezing van God tot heil van de wereld, te betrekken op onze kleine mensengeschiedenis met God, die rekening houdt met onze persoonlijke verantwoordelijkheid. Het wordt hier overigens wel duidelijk uit het leven van Jakob, dat God ook onze menselijke zonden en tekortkomingen in de vervulling van zijn heilsplan heeft opgenomen. Dit is weer tekenend voor de reikwijdte van Gods liefde: ‘Ik heb u liefgehad, zegt de Here.’ Het praat onze zonden niet goed, maar looft Gods genade! Wanneer wij als nieuwtestamentische gelovigen Abraham als onze vader in het geloof hebben leren kennen, dan zien we deze woorden van Gods liefde op onszelf betrokken worden. Wat ons betreft roept Gods liefde dan ook om geloof als antwoord op het aanbod van die genade. Met andere woorden: verkiezing en genade zijn twee aspecten van dezelfde zaak: Gods trouw en onze verantwoordelijkheid. Over deze troostrijke gedachte kan je niet genoeg nadenken!

In het NT worden deze begrippen liefde en haat verdiept tot het al dan niet deelhebben

aan het heil in de Here Jezus Christus. Ons eeuwige heil is slechts te danken aan de in beginsel eenzijdige liefde van God. In onze eigen schuld en bewuste wil om zonder God te zijn, wordt uitgewerkt dat we onder Gods toorn blijven vallen (Joh.3:18-21). De Here verhoedde het!

Ezau en Edom

Ezau verkwanselde de eerstgeboortezegen (Gen.25) en weigerde de plaats die God hem aanwees: 'De oudste zal de jongste dienstbaar zijn.' Ezau ging daar niet mee akkoord en gaat zijn eigen gang. Ezau en zijn nakomelingen gaan niet de weg van de belofte. Zij laten het beloofde land achter zich en vertrouwen sterk op hun eigen kracht (zoals ook beschreven in Mal.1:3,4). De trots en overmoed van Edom zijn spreekwoordelijk geworden (Jer.49:16; Ez.35:13; Obadja 3). Maar die trotse kracht faalt. Het Edomitisch gebied wordt uiteindelijk (kort na de tijd van Maleachi) veroverd door de Nabateeërs, een Arabierenvolk. Het resultaat is tenslotte dat het bergland van Edom wordt tot een verwoesting waar woestijnslangen huizen. Ze kregen God zo tegen zich, dat Hij afbreekt wat zij opbouwen! Edoms pogingen om het oordeel van God te boven te komen zijn tevergeefs. Gods oordeel over hen is onherroepelijk en blijvend. Ze zijn verstrooid onder de volken. Men kent en vindt hun standplaats zelfs niet meer... Wat een troosteloze en hopeloze ellende is 'het gebied' van de goddeloosheid en van de schuld!

De geschiedenis bevestigt de profetie. Edom was een afvallig volk en is steeds een bijzonder lastige tegenstander van Israël geweest (lees het bijbelboek Obadja). Hun verstrooiing en opgaan in de volken moest toch door Israël wel gezien worden als Gods liefde voor zijn verbondsvolk?! Over het gebied van Israël, over zijn land en volk bewijst God zijn grote liefde door het te leiden en te bewaren. Door de verdiende straf over Edom wordt voor Israël de onverdiende zegen en liefde van God opnieuw scherp getekend: 'Ik heb u lief, zegt de HERE'. Daarom vraagt het aanbod van Gods liefde (in de Here Jezus Christus ook aan ons bewezen) om een menselijk antwoord in gehoorzaamheid aan die genade (Mal.3:16vv.; Joh.3:36; vgl. Rom.8:31-39). Als onze ogen daarvoor open gaan, zingen we met heel ons hart 'De Here is groot en zeer te prijzen, ook buiten Israëls gebied!'

Eerbied voor God

(bij de prediking van 8 december 2002)

Je ouders eren

Wanneer de profeet Maleachi in zijn samenspraken de Here God sprekend invoert, begint hij in Mal.1:6 met een algemene vaststelling: 'Een zoon eert zijn vader'. Deze woorden doen denken aan de Tien Geboden (Ex.20:12; Deut.5:16), waarin God aan zijn volk opdraagt gezag van ouders te respecteren en zo sterke familiebanden te ontwikkelen. Dat was natuurlijk ook noodzakelijk om als volkseenheid in het Beloofde Land te (over)leven. Maar wat betekent het praktisch om eerbied te hebben voor ouders? Een

onderdeel ervan is dat je goed over hen praat en vriendelijk voor hen bent. Het houdt ook in dat je respect en beleefdheid aan hen toont. Je ouders eren betekent verder dat je hun oordeel zo op prijs stelt dat je naar hen luistert en hun voorbeeld volgt om God de eerste plaats in je leven te geven. Daarin moeten de ouders dan ook hun kinderen voorgaan. Ouders hebben uit dit gebod dan ook de opdracht eerbied-waardig te zijn, dat wil zeggen zo te leven dat ze aanspraak op het respect van hun kinderen kunnen maken. Maleachi spreekt hier overigens over een algemeen voorkomend gebeuren dat bekend was onder de Semitische volken (vgl. Deut.21:18-21). Het feit dat er uitzonderingen op deze regel voorkomen, waarin kinderen en ouders elkaar slecht bejegenen, doet aan de algemene geldigheid van deze leefregel niets af.

Over God als Vader

In het Oude Testament komen we als naam van God meestal het woord HERE tegen, terwijl de eigenlijke nieuwtestamentische naam van God de naam Vader is. De naam Vader voor God was ook al wel, hoewel veel minder, in het OT bekend. God is de Vader van zijn volk Israël, want Hij heeft in vrijheid en liefde Israël uitgekozen om zijn volk te zijn (zie de vorige studie bij de prediking 'Over de radicale liefde van God'). In het lied van Mozes wordt dit prachtig verwoord: 'Is Hij niet uw Vader, die u geschapen heeft, die u gemaakt heeft en toebereidt?' (Deut.32:6). Veelzeggend in dit opzicht is ook het gebed: 'HERE, Gij zijt onze Vader, wij zijn het leem, Gij zijt onze Formeerder en wij allen zijn het werk van uw hand' (Jes.63:8). Verder lezen we in Jer.31:9 hoe God zijn vaderschap over Israël bevestigt (zie ook 2 Sam.7:14).

Op enkele andere plaatsen wordt door middel van beeldspraak tot uitdrukking gebracht, wie God als Vader is: Hij ontfermt zich als een vader over wie Hem vrezen (eerbied voor Hem tonen). Zo in Psalm 103:13. Nu zijn wij geneigd bij het vaderschap van God te denken aan zijn liefdevolle zorg. Deze gedachte ontbreekt in het OT ook niet (zie bv. Ps.68 :6), maar in het OT zegt het vaderschap allereerst en allermeeft dat Hij zeggenschap heeft over hen die bij Hem behoren. Het brengt dus verplichtingen met zich mee om Gods volk te zijn: 'Indien Ik nu een vader ben, waar is de eerbied voor Mij?' (Mal.1:6)!

De God van Abraham, Izaak en Jakob is de Vader van Jezus Christus. De Here Jezus heeft Gods naam geopenbaard aan de mensen die God Hem gegeven heeft (Joh.17:6). Door de geloofsgemeenschap in de Here Jezus Christus wordt voor de gelovigen de naam van Vader de gewone naam van God. De Joden in Jezus' dagen hebben God ook wel (sporadisch) aangesproken als 'Onze Vader (in de hemel)' en 'Onze koning', maar God was voor hen toch vooral de heilige en machtige God ver weg (in de hemel). De aanspraak 'mijn Vader' komt onder de Joden niet voor in Jezus' dagen. Wanneer wij als gelovigen dan leren tot God *abba*, Vader, te zeggen is dat een vertrouwelijke wijze van spreken, die gebaseerd is op het werk dat de Here Jezus ten goede van ons heeft volbracht. Het is de Heilige Geest, die gelovigen de vrijmoedigheid geeft God als Vader aan te spreken. De Geest van Christus is de Geest van het zoonschap (Rom.8:15; Gal.4:6). De Here Jezus heeft zijn volgelingen deze vadersnaam voor God op de lippen gelegd (Luc.11:2; Matth.6:9). Het Aramese woord *abba* werd in de sfeer van vertrouwelijke omgang tussen vader en kinderen gebruikt. Maar deze omgang drukte wel

de nodige eerbied voor vader uit: vertrouwelijk is nooit oneerbiedig of brutaal! Wij zullen als gelovigen ook altijd moeten beseffen, dat onze verhouding tot de hemelse Vader niet op één lijn te stellen is met de volstrekt unieke relatie van Jezus met zijn Vader. Jezus noemde God zijn 'eigen' Vader (Joh.5:18), maar liet aan zijn discipelen wel steeds zowel de voor hen geldende ongelijkheid als de verbondenheid met Zijn Vader uitkomen (Joh.20:17).

De naam Vader betekent ook in het NT dat God macht en gezag heeft. Daarnaast spreekt het van liefde en gemeenschap, van leiding en zorg. Wij mogen met kinderlijk vertrouwen tot Hem gaan, daarbij beseffend dat onze Vader in de hemel het heelal draagt en onderhoudt. De vertrouwelijkheid in het omgaan met God doet voor zijn kinderen niets af van de eerbied voor Hem (zie Ef.1:3; 2:18; Matth.7:11; Joh.3:35; 1Joh.3:1), en dat geldt ook omgekeerd.

Wanneer we nadenken over God als Vader mogen we niet beginnen met wat een aardse vader voor zijn kind kan betekenen en dat overbrengen op God als hemelse Vader. Dan vormen we een beeld van God naar het beeld van een mens. God is dé Vader en niet een vader!

Het geloof in God als Vader behoort daarom niet afhankelijk te zijn van onze (voor sommigen zeer negatieve) denkbeelden en voorstellingen met betrekking tot het vaderschap. Ook moeten we niet toegeven aan de vermenselijkte denkbeelden over God als de goede en liefdevolle Vader van alle mensen, waarbij de noodzaak van verzoening en vergeving totaal afwezig is. Daarvoor geeft de bijbel geen grond. Alleen door en in Christus leren wij de Here als een verzoenende God en een liefdevolle Vader kennen. Alleen vanwege Gods Zoon, Jezus Christus, kunnen wij belijden dat Hij ook 'mijn' God en Vader geworden is. Hem daarvoor te eren en te prijzen zal ons leven hier voortdurend en straks voor eeuwig bepalen.

Waaruit blijkt onze eerbied voor God?

God eren en aanbidden is Hem roemen en benoemen wie Hij is, wat Hij deed en doet en zal doen. God eren is Hem belangrijk achten, Hem de waarde geven die Hem toekomt. God eren is zijn liefde en zijn wil op hoge prijs stellen en je leven daarnaar inrichten. God eren is respect voor Hem hebben en dankbaar en liefdevol over Hem spreken. God eren is Hem vanwege zijn grote daden prijzen en Hem vereren om zijn majesteit. God eren is zijn hoogheid erkennen, Hem hoogachten. God eren is ontzag voor Hem hebben en jezelf aan zijn wil ondergeschikt maken. God eren is Hem dank betuigen (Ps.50:15,23). God eren is Hem dienen met wie je bent en wat je hebt (Jes.43:23; Spr.3:9). God eren is jezelf met je gaven en talenten, tijd en toekomst aan Hem uitleveren: Heer, wat wilt U, dat ik doen zal? God eren is zijn Naam hooghouden! God eren is de consequenties van zijn vaderschap voor ogen hebben: wat betekent het voor mij dat deze God mijn Vader is? God eren is vertrouwen in Hem stellen: Hij zal het maken! God eren is zijn heiligheid erkennen en daarop reageren door jezelf voor Hem te heiligen en verontreinigingen weg te doen. God eren is tot Hem bidden als Leidsman en eeuwige Beschermer. God eren is jezelf aan Hem toewijden, in zijn Zoon Jezus geloven, Hem navolgen en leven in zijn Geest. God eren is ernst maken met discipelschap en trouw blijven in de dienst aan de Here. Zo is de eerbied voor God het in woord en daad zich uitende ontzag voor de heilige

God van Israël. God eren is de opdracht voor elke christen. Ieder die de gave van Gods liefde heeft leren kennen, zal de opgave van heilig leven leren verstaan. Dit is het centrale thema in de tweede profetie van Maleachi: ons leven zal tot Gods eer zijn. ‘Geloofd zij God met diepst ontzag; Hij overlaadt ons dag aan dag met Zijne gunstbewijzen!’

Getuigen door je levenswandel

(bij de prediking van 15 december 2002)

Is het echt?

In de praktijk van ons dagelijks leven wordt dat wat we geloven en belijden getoetst. Daarbij gaat het er om wat we van al onze mooie woorden en liederen waarmaken. Wat bemerken de mensen met wie we omgaan van wat wij op zondag horen, zingen en beleven. Nog boven dit alles uit gaat de prangende vraag: komt God aan zijn eer door onze levensinvulling? In de serie preken uit de oudtestamentische profeet Maleachi lopen deze vragen weg uit de gesprekken tussen God en de priesters (Mal.1:6-2:9). De priesters (en het volk) eren God niet met hun offers zoals ze dat op grond van de vader-zoon verhouding aan hun Heer wel degelijk verschuldigd zijn. Ze maken door hun nonchalance in het brengen van de offers er zelfs een gewoonte van Gods Naam te verachten. Het zijn de priesters die voor de ware eredienst (bij Israël onder meer de offerdienst) verantwoordelijk zijn en daarom worden juist zij als eersten in de weegschaal geplaatst. Zij hebben een functioneringsgesprek waar het verbond dat God met zijn volk aanging aan ten grondslag ligt. Wat is er destijds afgesproken en wat komt daar in de praktijk van elke dag van terecht? Is de praktijk in Israël nog wel naar Gods bedoeling? Het is duidelijk dat deze vragen voor de christelijke gemeente even actueel als toetsend zijn.

Wie met God gaat, is geroepen

Naar de woorden van de profeet Maleachi zijn de priesters uit het oog verloren dat er in het verbond met God twee partijen zijn die zich met afspraken aan elkaar verbonden hebben. In die afspraken is vastgelegd waaraan de partijen zich zullen houden. Maar ook is beschreven wat er gebeurt, wanneer dat niet het geval zal zijn: zegen en vloek. Tot het wezenlijke van Gods verbond behoort de primaire, alles in het leven roepende, liefde van Zijn kant: ‘Ik heb u liefgehad, zegt de Here.’(1:2). Het gebod om God te eren behoort dan als antwoord eveneens tot de kern van de omgang tussen God en mensen. Daarmee hangt de zegen en de vloek samen. De vloek zal het gevolg zijn wanneer de priesters van Gods volk hun hoge roeping en opdracht (tot eigen eer en gewin) misbruiken. De zegen zal het gevolg zijn voor hen die hun hart erop zetten om de Naam van de Here te eren. Wie de liefde van God in zijn of haar leven ontvangt, zal dat geschonken heil met een heilig leven en eerbied voor Gods majesteit beantwoorden. Dat verwacht God van de ‘bondgenoten’, die Hij zelfs zijn kinderen noemt. Tot een verbond behoren zegeningen als leven, harmonie en geluk, maar ook ‘verplichtingen’ die een uitdrukking vormen van

de wederliefde uit het hart. Nu gaan we naar onze teksten in Maleachi: God heeft zichzelf verbonden om leven en vrede te geven en Levi (Mal.2:4) had de mooie verplichting op zich genomen God te vrezen, dat wil zoveel zeggen als Hem te eren (vgl. Deut. 10:8,9; Deut.33:8-11; Jer.33:21; Ez.44:7; Neh.13:29). Wat kwam er van terecht?

Zegen en vloek

De oordeelsaankondiging aan de priesters is voorwaardelijk: 'Indien gij niet hoort, indien gij het niet ter harte neemt...'. Het wil zeggen dat door God op verandering en bekering wordt aangedrongen en dat de mogelijkheid bestond om aan de consequenties van het eigen handelen te ontkomen. De Here is geduldig, maar dat betekent niet dat het niet-luisteren en het niet-ter-harte-nemen door kan gaan. Tekort schieten in het vereren van God tekent zeker bij priesters een diep verval! Wie blijvend Gods woord naast zich neerlegt, zal de gevolgen daarvan eerlijk onder ogen moeten zien en die dragen. De hier genoemde vloek is als een macht met een vernietigende uitwerking, die God 'vrij laat gaan'. De ongehoorzame priesters worden dan aan dit instrument van Gods toorn overgeleverd en zijn tot ondergang gedoemd. Zij hebben door niet te luisteren hun hart verhard en de ondergang over zichzelf afgeroepen. De veelomvattende zegen (vrede en leven) voor de oprechte en getrouwe priesters wordt zo door een blijvende ongehoorzaamheid en overtreding voor de 'beterweter' veranderd in de grootst mogelijke ellende (zie ook 1Cor.3:17). Wat een ernstige boodschap van Maleachi!

Waar komt het voor ons op aan?

De voorwaarde van een 'rein' offer en de gedachte dat onwaardige offers het altaar en de offeraar verontreinigt, hangen samen met de gedachte dat zulke offers een verkeerde innerlijke houding verraden. Het getuigt van gebrek aan eerbied voor Gods woorden en gemis aan respect voor de heilige zaken. Wat heeft dit ons te zeggen?

Voor de christelijke gemeente is de offerdienst in Christus vervuld (Hebr.9:26; 10:10, 4,18), en toch blijft ook voor ons de oproep om heilig en in overgave aan God te leven voluit geldig (Rom.12:1; Fil.2:17, 4:18; Hebr.13:15; 1Petr.2:5).

Ook het priesterschap is in Christus vervuld (Hebr.5:6-10), maar het is tegelijk op alle christenen overgegaan (Openb.1:6; 5:10). Daarom gelden voor ons als gelovigen vandaag de dag de geestelijke regels voor dit priesterschap nog steeds: het eren van de majesteit van God, het doorgeven en voorleven van betrouwbaar onderwijs over de omgang met God en het besef als christen een boodschapper van Christus te zijn (Mal.2:6,7).

Wij spreken dan ook van het 'priesterschap van alle gelovigen'. In de tijd van het Oude Testament konden de mensen God niet rechtstreeks benaderen. De priester trad op als middelaar tussen God en de mens. Dit is veranderd door het verzoenend sterven en de overwinnende opstanding van Jezus Christus. Nu kunnen we door geloof in Hem rechtstreeks voor God verschijnen (Hebr. 4:16) en hebben wij ook de verantwoordelijkheid gekregen om anderen bij Hem te brengen (2Cor.5:18-21). Wie gelooft, is met Christus verbonden en we vormen samen als gelovigen de leden van zijn lichaam op aarde. Daardoor delen we in zijn werk van verzoening tussen God en mensen. Dat is het priesterschap van alle gelovigen!

Het hart van de zaak

Wanneer echter de persoonlijke dankbaarheid voor de liefde van God in Christus en van zijn zorg over ons leven bij ons ontbreekt, dan zullen de bovengenoemde regels voor nieuw-testamentisch priesterschap weinig uitwerken. Het begint echt allemaal met de persoonlijke verborgen omgang met God. Behalve door het brengen van de offers en de verkondiging van de ware leer moesten de priesters ook door hun levenswandel getuigen. Dat geldt toch ook voluit voor de christelijke gemeente! Het gaat bij ons om de vreze des Heren, dat is de zich in woord en daad openbarende eerbied en het ontzag voor de heilige God van Israël. De kennis van wie de Here werkelijk is, leert ons behalve vrolijke dankbaarheid ook werkelijk ernst te maken met het feit dat juist Jezus Christus onze Koning is. Het leert ons trouw te blijven in de dienst aan de Here Jezus en in de verwachting van zijn komst. Het leert ons Gods wil te doen door recht en gerechtigheid lief te hebben en zo doende ootmoedig te wandelen met God. Samen met alle gelovigen uit Israël vormt de christelijke gemeente zo een koninklijk priesterschap, dat vóórgaat in het leven naar Gods wil, dat onderwijs geeft over die Weg ten leven en anderen uitnodigt tot een wandel in het licht. In die getuigende levenswandel zorgt God Zelf voor Zijn eer. Want er is een geweldig getuigenis in de eerbied voor God!

Zijn naam moet eeuwig eer ontvangen;
Men looft Hem vroeg en spâ (laat);
De wereld hoort en volgt die zangen,
Met amen, amen na. (naar Psalm 72:11 ber.)

Bijbelse grondlijnen van het huwelijk

(bij de prediking van 5 januari 2003)

In grote lijnen

De christelijke leer over het huwelijk begint ermee te erkennen dat deze instelling tussen man en vrouw, die in alle maatschappijen wordt erkend en geregeld, geen menselijke vinding is, maar een instelling van God. Het onder zijn zegen samenleven van een man en een vrouw is door God zelf gegeven in de tijd toen de mensen nog niet hadden gezondigd (Gen.1:27,28; 2:22-25). Omdat het huwelijk een instelling van de schepping is, zullen we het mogen zien als een genadige gave van God aan de mensheid. Dit wil echter niet zeggen dat alle mannen en vrouwen zullen trouwen. Sommige mensen worden 'geroepen' alleen te blijven en zullen daar dan ook van God een speciale gave ontvangen waardoor zij de ongehuwde staat als het beste voor henzelf mogen beschouwen (Matt.19:11,12; 1Cor.7:7). In de na deze werkelijkheid komende wereld, na de opstanding, zal het huwelijk niet meer functioneren (Marc.12:25). Maar in deze werkelijkheid van de huidige wereld moet het huwelijk hooggeacht worden (Hebr.13:4). Zij die het huwelijk verbieden worden daardoor onderscheiden als valse leraren die misleid worden door boze geesten (1Tim.4:1vv.).

Drie belangrijke doelstellingen

Naar aanleiding van het eerste gebod dat man en vrouw, die beiden naar Gods beeld gemaakt zijn, samen ontvingen, is een belangrijk doel van het huwelijk de voortzetting van het menselijke leven, de voortplanting (Gen.1:28). Hierbij behoort ook de opvoeding binnen de liefde en de ordening van het gezin.

Het eerste dat God niet goed noemde, was, dat de mens alleen zou blijven (Gen.2:18). Hij vervulde het nog onvolkomene door het scheppen van de tweede mens, de vrouw. Zo gaf God deze samenlevingsvorm van het huwelijk aan de mens als een geschenk. Zij waren voor elkaar gemaakt met een bedoeling. Soms wordt dit zo samengevat: óm het samen met elkaar zijn als een eenheid te ervaren, tot hulp, troost en bemoediging in voor- en tegenspoed. Het betekent in de praktijk, dat man en vrouw elkaar ‘onderhouden’, dat is zoveel als helpen en koesteren, en elkaar ‘genezen’, het huwelijk is de beste context waarbinnen vroeger opgelopen verwondingen door de wederzijdse liefde genezen kunnen worden, en elkaar ‘vervullen’, dat is in het samenleven elkaar de ruimte geven en aanmoedigen de individuele aanleg van beiden te ontwikkelen om zo een gerijpte persoon te worden. Verder is het huwelijk bedoeld als een levensweg van wederkerige toewijding in zelfopofferende liefde. Deze liefde vindt een natuurlijke en lichamelijke uitdrukking in de seksuele liefde en gemeenschap (Gen.2:24).

Deze drie doelstellingen zijn door de zondeval nog versterkt. De liefdevolle zorg en de terechtwijzing binnen het gezinsleven zijn nog noodzakelijker geworden door het ‘dwarssligen’ van alle kinderen. De wederzijdse steun aan elkaar is nog meer nodig geworden door de vele moeilijkheden van het leven in een gebroken en zondige wereld. Het beleven van een gezonde seksuele omgang met elkaar is naast al het andere dat er goed aan is van belang vanwege de vele verleidingen tot immoraliteit. Deze doelstellingen worden door de bijbel beschreven als een deel van Gods liefdevolle voorziening door de instelling van het huwelijk.

Drie fundamentele kenmerken

In de bijbelse beschrijvingen komen we het dichtst bij een definitie over wat het huwelijk is in Genesis 2:24, woorden die Jezus zelf later aanhaalde als het woord van God hierover (Matt.19:4,5). De drie fundamentele kenmerken die hier genoemd worden, vormen een duidelijke een eenheid, dat wil zeggen ze hebben verbondenheid in volgorde en samenhang.

Het ‘verlaten’: de man verlaat zijn ouders en belooft in het openbaar dat hij bij zijn vrouw behoort. Het wijst samen met het hier volgende ‘aanhangen’ op de vervanging van de ene relatie (kind-ouders) door de andere (man-vrouw).

Het ‘aanhangen’: man en vrouw zijn met elkaar verbonden door verantwoordelijkheid te dragen voor elkaars welzijn en door het liefhebben van hun partner boven al het andere.

Het ‘één vlees zijn’: twee mensen worden als tot een in de intimiteit en verbondenheid van de seksuele eenwording, welke bijzondere beleving gereserveerd is voor het huwelijk.

Deze drie kenmerken zijn veelomvattend en ingrijpend.

Het gaat om *het fysieke leven* (als kind bij de ouders: conceptie, geboorte, verzorging en als man en vrouw: o.m. de seksuele gemeenschap), om *het emotionele leven* (het

opgroeien als een proces van groei van kinderlijke afhankelijkheid naar de volwassenheid van het samenleven als echtgenoten) en om *het sociale leven* (kinderen 'erven' uit hun bestaande gezinssituatie en nieuwe echtgenoten vormen een nieuwe zelf-beslissingsmakende eenheid).

Er is ook een groot verschil tussen de levensvorm kind-ouders en man-vrouw. De fysieke, emotionele en sociale eenheid van man en vrouw zijn dieper en op een geheimvolle manier persoonlijker dan de relatie van kinderen tot hun ouders. Onze ontwikkeling om een volwas-sen mens te worden vereist! een zekere mate van emotionele scheiding van je ouders. Het niet kunnen komen tot een zekere emotionele onafhankelijkheid van de ouders blijkt een van de belangrijke oorzaken voor de mislukking van huwelijken te zijn.

Samengevat: het huwelijk is een exclusieve relatie (een man...zijn vrouw), die door een of andere maatschappelijke gebeurtenis in het openbaar erkend wordt (vader en moeder verlaten), die blijvend is (zijn vrouw aanhangen) en die voltooid zal worden door en in de seksuele gemeenschap (één vlees worden). Of met andere woorden, uitgebreider en moderner: het huwelijk is een exclusieve, heteroseksuele verbintenis tussen één man en één vrouw, ingesteld en bezegeld door God, voorafgegaan door het openlijk (en emotioneel) verlaten van de ouders, gevormd door een blijvende en elkaar wederkerig ondersteunende liefde, verwezenlijkt door de seksuele gemeenschap en die indien mogelijk gezegend wordt met de gave van kinderen. Het huwelijk is een bijzondere vorm van samenleven onder Gods zegen.

Accepteren

't Is moeilijk, anderen te accepteren,
in liefde met elkaar om te gaan,
om steeds elkaars geaardheid te waarderen
en niet op zwakheid acht te slaan...

't Is moeilijk ook jezelf te accepteren,
niet méér te willen zijn dan je bent,
bereid zijn van je fouten steeds te leren
en om te woekeren met elk talent...

God accepteert ons allen met gebreken,
wij staan tesamen bij Hem in de schuld.
Zijn liefde is op Golgotha gebleken,
en nòg is er geen eind aan Zijn geduld...

Hij wil nog dagelijks vernieuwing geven,
en roept ons op tot liefde voor elkaar...
Door Woord en Geest kan ieder dat beleven,
in Zijn gemeenschap wordt dat werkelijk wáár!

Joke van Sliedregt uit 'Vruchtbaar leven'

Huwelijksmoeilijkheden

(bij de prediking van 9 februari 2003)

‘En dan is er nog iets...’

Het altaar van de HERE wordt overstelpt met tranen, omdat Hij niet langer aandacht schenkt aan uw offers en u geen zegen van Hem meer ontvangt (Mal.2:13). Wat was er aan de hand, dat de Israëlieten de zegen van de Here niet langer ervoeren? We begrijpen uit de boeken Ezra en Nehemia en uit deze woorden van Maleachi (2:13-16) dat de Israëlitische mannen om allerlei, vooral economische, maatschappelijke of seksuele redenen hun Joodse echtgenote naar een tweede plaats verstootten door met een niet Israëlitische vrouw te trouwen. Het kon er zelfs op uitlopen dat ze hierdoor van de vrouw met wie ze op jeugdige leeftijd getrouwd waren, gingen scheiden. De ‘vrouw van de jeugd’ werd dan opzij gezet ten gunste van een nieuwe, jongere echtgenote, aan wie de man voortaan zijn aandacht, genegenheid en liefde schonk. En dat terwijl zijn eerste vrouw bij het volk van God behoort, terwijl de tweede een dienaar van een vreemde godheid is. Deze door menselijke hebzucht en eigenbelang geïnspireerde ontrouw is de Here een gruwel, dat verafschuwt Hij. Maar de Israëlieten leefden met deze min of meer algemeen aanvaarde overtreding van Gods geboden alsof het de gewoonste zaak van de wereld was. Alsof ze Gods geboden en geestelijke redenen tegen gemengde huwelijke en echtscheiding niet kenden (zie bv. Exod.34:11-16; Deut.7:1-4; Ezra 9,10; Neh.13:23-31; Maleachi gaat wat het verbod op echtscheiding betreft hier overigens verder als Deut. 24:1-5 en staat dicht bij teksten als Mat.5:31,32; Mar.10:11,12; Luc.16:18).

Wat was er aan de hand?

De weerstand van God tegen vermenging van zijn volk Israël met andere volken was geen rassendiscriminatie, maar had een geestelijke oorsprong: het heidense geloof en de daarbij behorende afgodspraktijken werden gemakkelijk overgenomen. Door het huwelijk met een heidense vrouw zal in het gezin langzaam maar zeker een vervreemding van Israëls God optreden. Als de Israëlieten zo ongevoelig waren door God ongehoorzaam te zijn in zoiets belangrijks als het huwelijk, zouden zij zeker niet sterk genoeg zijn zich te verzetten tegen de afgoderij van hun heidense echtgenote. Dat deze ontrouw verder tot echtscheidingen leidde was voor de Here een groot kwaad onder zijn geliefde volk. En het dubbelleven voltrok zich zowel in het huwelijk als in de eredienst. Er was naast de eigen Joodse echtgenote een ‘dochter van een vreemde god’ in huis, die toch ook haar godsdienstige verplichtingen wilde vervullen, terwijl het gezin zich aan de buitenkant keurig hield aan de vrome verplichtingen van de dienst aan de Here. Afgodenoffers naast de offers op het altaar in de tempel! En niet ongevoelig, nee, het gevoel spreekt een behoorlijk toontje mee: er vloeien tranen bij het altaar. Ze komen voor Gods aangezicht met smeking en geweent (vs.13). Ze snappen maar niet dat de Here hun offers niet aanneemt en hun gebeden niet verhoort... Maar ze huilen ondertussen wel krokodillentranen: zelf trouweloos leven en verwachten dat God zijn zegen onverminderd trouw zal geven. Het is niet anders dan huichelarij. Schone schijn en rotte pit. Het is een kwaad dat doorvreet en van binnenuit aantast. Het was allemaal zo

onoprecht. Het waren wel echte tranen, die de andere mensen en ook God konden zien, maar ze vloeiden om de verkeerde reden. Er was geen berouw over hun zonden, geen ernstig zoeken naar een weg van vergeving, geen daden van omkeer. De tranen kwamen voort uit teleurstelling, omdat God niet deed wat zij wilden, omdat God niet is zoals zij: 'En dan zegt gij: Waarom?' Steen en been klagen waar God nu eigenlijk is, maar Hem zelf weinig of niet zoeken. Waar de vormen worden gehandhaafd, maar de normen worden aangepast, blijft uiteindelijk van de normen weinig of niets over. Maleachi striemt de religieuze en morele tweeslachtigheid. Hij stelt de vormendienst in felle woorden aan de kaak opdat er verandering onder het volk zal komen.

Op jezelf toepassen

Sterk komen uit deze profetische woorden de vragen voor alle gelovigen, ook voor ons, naar voren: 'Is mijn (christelijk) leven de Here welgevallig? Kan Hij mij zegenen, ook omdat ik in zijn wegen wil gaan? Of houden wij de zegen en de doorwerking van Gods Geest tegen door een leven dat ten diepste dubbelhartig is en weinig of niet met God rekening houdt? Kan je deelnemen aan de dienst en lofprijzing van de gemeente en er een levenspraktijk op nahouden die Gods zaak en je eigen leven ondermijnt?'

Hier moeten je ogen voor open gaan, anders blijf je stekeblind. Je kunt zo vastzitten aan je eigen gelijk, je eigen kijk op de dingen, dat je niet gemakkelijk overtuigd raakt, dat het ook wel eens aan jou zelf zou kunnen liggen wanneer je zo onrustig, zo verscheurd van binnen en zo ongelukkig bent. Iedereen en alles krijgt dan de schuld, maar je hebt niet in de gaten dat bij al het wijzen naar anderen er ook vingers in je eigen richting gaan.

Klagen, huilen en zuchten dat God zo ver weg is, dat je nooit iets van Hem merkt, zonder je af te vragen of dit het gevolg kan zijn van je eigen levenshouding. Mensen schuiven de schuld gemakkelijk af op anderen. Velen weigeren pertinent ooit maar iets van persoonlijke schuld te benoemen. De woorden: 'dit heb ik helemaal verkeerd gedaan' komen niet over hun lippen. Maar zo'n hoogmoedig- zelfverzekerde houding lost relationele problemen tussen jou en God of tussen jou en mensen niet op. De vraag is: wie laat zich nog gezeggen? Wel, de Here ontmaskert ons handelen, zelfs door deze laatste profeet van het Oude Testament.

Waar gaat het over?

De Israëlieten vragen: 'Waarom heeft God ons verlaten?' Het antwoord op die waaromvraag van de Joodse mannen is helder: 'Omdat de Here een getuige is tussen u en de vrouw van uw jeugd, uw levensgezel voor wie u beloofde trouw te zorgen.' Er staat in het Hebreeuws niet 'is geweest', zo van Hij was er vroeger bij, maar er staat dat de Here getuige 'is', wat wil zeggen dat de Here het gesloten verbond tussen een man en vrouw van zijn volk bijzonder serieus neemt. De zondige echtscheidingen, die zij als een persoonlijke aangelegenheid beschouwden, zijn niet aan de aandacht van God ontgaan. De Here was immers op een bepaalde manier bij die huwelijken betrokken: Hij is er de getuige van dat zij zich voor elkaar uitspraken. In die verhouding tussen man en vrouw, die hier voor wat betreft het huwelijk als een rechts- en levensverhouding wordt gezien, is God van het begin af aan getuige. Ook al was het huwelijk in het Oude Israël een burgerlijke aangelegenheid, waarbij geen enkele godsdienstige handeling tot bekrachtiging voorkwam, het wordt wel als een trouwverbond beschouwd. En er is van Gods aanwezigheid als getuige sprake doordat Zijn naam in de zegenwensen van familie en vrienden aangeroepen wordt. Zie over het huwelijk als verbond in het OT o.m.

Gen.1:27,28; Spr.2:17; Ez.16:8; Ruth 4:11 en over het 'getuige-zijn' van de Here o.m. Gen.31:49vv. en Jer.29:23!). Het aanroepen van Gods naam betekent het inroepen van Zijn tegenwoordigheid. Zo'n trouwverbond betekent de uitwerking van een wederzijdse trouw-belofte, die onmogelijk op lichtvaardige gronden kan worden verbroken. Het getuige-zijn van de Here sluit vanzelf in dat Hij ook de functie van Aanklager zal vervullen, wanneer het huwelijk onrechtmatig, dus in strijd met recht en gerechtigheid ontbonden wordt.

Weet je nog?

Wat is dat, trouweloos zijn tegenover de vrouw van je eerste liefde? Wel, het betekent, dat de wettige verplichtingen ten opzichte van de huwelijksrelatie niet worden nagekomen. Maleachi gebruikt dan woorden die een appèl vormen op het gemoed en het geweten, dus emotioneel, rationeel en geestelijk, van wie het zevende gebod overtreden. Dit blijkt uit de drie manieren waarop hij naar de verstoten vrouw verwijst: de vrouw van uw jeugd, uw gezellin en uw wettige echtgenote (lett. de vrouw van uw verbond). Het gaat dus om iemand die aan je verbonden is (Gen.2:24), die vreugde en verdriet met je deelt, je partner. Het gaat om de vrouw aan wie je liefde en trouw hebt beloofd, aan wie je steun hebt toegezegd, tegenover wie je allerlei verplichtingen op je hebt genomen die bij het huwelijk behoren (zie voor wat ons en in Evangeliegemeente De Regenboog betreft bv. de huwelijksformulieren in de Perspectiefuitgave 'Wij willen gaan trouwen').

Houd je lusten in toom!

Uit de herhaalde oproep van Maleachi op je hoede te zijn voor de hartstocht kan je opmaken dat behalve de eerder genoemde materiële redenen er ook seksuele aanleidingen gevonden werden om naar een andere vrouw om te zien. Hun Joodse vrouwen zijn hun te oud geworden voor spannende vrijages. Voor hun hartstochten en seksuele lusten hebben ze andere prikkels nodig. Zulke begeerten komen voort uit een op zichzelf gerichte instelling die iedere belangeloze liefde, zoals die in een gezond huwelijk functioneert, in de weg staat. Gods Woord is duidelijk dat een man niet met zulke willekeur tegenover zijn vrouw mag optreden en dat echtscheiding vandaar uit in strijd is met de wil van God. Uit het diepere doel van het huwelijk, te weten de eenheid met een opdracht (Gen.2:18,24), volgt ook de principiële onverbreekbaarheid ervan. Wat overigens weer niet wil zeggen dat echtscheiding onmogelijk was of niet geregeld werd in het Oude Israël, zie b.v. Deut.24:1-4 en vgl. Mat.5:31;19:7.

Naar zijn oorspronkelijke instelling is het huwelijk onverbreekbaar, maar de hardheid van het menselijk hart was voor Israëls leider Mozes de aanleiding geweest tot het regelen van een hopeloze situatie door middel van een scheidingsprocedure. Aangezien de concessie van Mozes (Deut.24:1) verband houdt met die hardheid van harten, is het duidelijk dat de situatie verandert als profetieën in vervulling gaan, zoals b.v. Ezech. 11:19,20;36:26; 39:29!

Over ontrouw en echtscheiding

De Here Jezus accepteert geen enkele grond waarop men kan scheiden dan alleen hoerij (*porneia* is ontucht in de meest ruime zin, d.w.z. elke vorm van seksuele immoraliteit en ongeoorloofd, onwettig of buitenechtelijk geslachtsverkeer; Mat.19:3-11; vgl. Marc.10:11,12; 1Cor.5:1). Wie zich om een andere reden dan ontucht van zijn vrouw laat

scheiden en een ander huwt, pleegt echtbreuk. Overspel verbreekt het huwelijk fundamenteel en daarom staat Jezus toe dat het ook formeel verbroken wordt. Om dezelfde reden zegt Jezus verder dat ook de man die een gescheiden vrouw trouwt, dat wil zeggen die gescheiden is om een andere reden dan overspel, echtbreuk pleegt. Deze geboden zijn naar de woorden van Jezus bindend voor de tijd tot aan de opstanding der doden (Mat.22:23-33). Het is duidelijk dat Jezus hier een principiële uitspraak doet, zonder in te gaan op complicerende en eventueel verzachtende factoren. Even duidelijk is echter, dat Hij een uiteen gaan van man en vrouw op grond van zelfzucht en eigenbelang categorisch afkeurt. Zijn dit strenge en onbarmhartige regels waarnaar een mens niet kan leven? De onbarmhartigheid ligt bij degene die zijn verantwoordelijkheid tot liefde verzaakt. Jezus wijst wegen ten leven! De Heiland geeft in zijn liefde en genade de mogelijkheid te leven naar Gods wil. Hij vraagt dan ook van echtgenoten volle overgave in liefde en toewijding. Dit is de weg waarin mensen die getrouwd zijn met elkaar leven uit de kracht van het koninkrijk van God. Man en vrouw hebben samen immers de verantwoordelijkheid om elkaar in liefde en trouw toe te behoren. Die opdracht zullen ze uitwerken door het geloof in de werking van Jezus' liefde, door de kracht van Zijn Geest en door de hoop van zijn van God gegeven koningschap. Het openbare karakter van de bijbelwoorden over huwelijksmoeilijkheden en echtscheiding vraagt erom, dat wij gaan zien hoe deze principes dienstbaar zijn aan de bescherming en de voortgang van het heilswerk van God in Israël, maar ook in de wereld waarin wij leven! Zie verder 1Cor.6 en 7; Ef.5:22,23.

Echtscheiding was in Israël het alleenrecht van de man. In twee specifieke gevallen wordt in het OT aangegeven dat echtscheiding verboden is: wanneer een man zijn pasgetrouwde vrouw ten onrechte van voorhuwelijkse gemeenschap (met een ander) beschuldigt (Deut.22:13-19) en wanneer een man een ongehuwde jonge vrouw verleidt: die moet hem dan tot vrouw worden en hij mag haar niet wegzenden zolang hij leeft (Deut.22:28-30). In Deut. 24:1-4 wordt de praktijk van echtscheiding nader geregeld en wel zo dat de man verplicht was aan zijn vrouw dan een scheidbrief te geven. Een verdere bepaling is dat als hij eenmaal van haar gescheiden is en zij met iemand anders trouwt, hij haar dan niet meer mag terugnemen. De bedoeling van deze wetgeving is duidelijk: willekeurige en veelvuldige echtscheidingen moesten worden tegengegaan. De daar genoemde bepaling 'zij is voor hem onrein' voorkomt dat de vrouw in een onbarmhartige kringloop van trouwen en scheiden terechtkomt en zo in een voortdurende situatie van overspel en hoererij wordt getrokken. In zo'n proces wordt ze voor haar vroegere echtgenoot onrein (zie ook Lev.18:20; Num.5:11-14;19-22). Toch is echtscheiding zelf in Israël niet verboden, anders waren de 'regelingen' niet genoemd. In de concrete huwelijksnood van de tijd van Maleachi, dus na de ballingschap, werden vanwege de veel voorkomende ontsparingen duidelijk strenge eisen aan het huwelijk gesteld, in aansluiting aan Ex.34:16 en Deut.7:4, waar Israël verboden wordt om hun zoons aan de dochters van heidense volken uit te huwen. De profetie van Maleachi laat Gods liefdevolle bedoelingen met deze huwelijksregels zien. Mal.2:14 geeft dan ook een duidelijke ontwikkeling in de zin van een beperking van de mogelijkheid tot echtscheiding in het volk van God. Het verbond van het huwelijk moet (hoog) gehouden worden. De grote uitzonderingen op deze regel zijn in het OT de eerder bij Ezra en Nehemia genoemde ontbinding van gemengde huwelijken in de tijd na de ballingschap.

Geen vluchtweg

In het Nieuwe Testament wordt deze regel omgekeerd uitgewerkt in een voorbeeld waarin de ongelovige partner wil scheiden (1Cor.7:15). Het verbod voor een gelovige om zich van de huwelijkspartner te laten scheiden is natuurlijk niet houdbaar wanneer het initiatief tot scheiding van de ongelovige partner uitgaat. Voor die situatie is de uitzondering: de gelovige hoeft zich niet tot het uiterste te verzetten tegen de echtscheiding en mag daaraan zijn of haar medewerking verlenen. De gelovige is dan niet gebonden of onderworpen, ‘geknecht’, aan het verbod op echtscheiding. De redenen die dan gegeven worden, zijn dat God ons heeft geroepen tot vrede en dat de gelovige de ongelovige niet kan winnen door erop te staan het huwelijk voort te zetten als de ongelovige daartoe niet bereid is. De vrijheid van de gelovige is geen gevolg van een besluit van diens kant om een echtscheidingsprocedure te beginnen, maar alleen van zijn of haar met tegenzin gegeven toestemming, dat de ongelovige partner niet bereid is te blijven en weggaat. Het initiatief tot echtscheiding gaat dus niet van een gelovige uit. Integendeel, als de ongelovige partner bereid is te blijven, ‘dan moet hij haar niet verstoten. En een vrouw moet...die man niet verstoten.’ (1Cor.7:12,13). De vrijheid van een gelovige ligt dus niet in een mogelijkheid van ‘verlaten’ om welke reden dan ook. Die vrijheid geldt alleen bij de bijzondere onbereidwilligheid van een onbekeerde partner om wegens godsdienstige redenen met haar of zijn bekeerde partner verder te leven. Deze woorden van de apostel Paulus geven geen redenen op een algemene grond van ‘verlaten’.

Voor een eventueel nieuw huwelijk verwijzen we naar de principiële gedachtegang in 1Cor.7:10,11,17;39; Rom.7:2,3 en 1 Petr.3:1,2 (opnieuw in vgl. met Mar.10:11,12; Luc.16:18). De door velen eigenlijk ten onrechte zo genoemde ‘echtscheidingsgronden’ uit Mat.5:32, Luc.6:18, Mat.19:9, Mar.10:11vv. veranderen niets aan het basisbeginsel dat het huwelijk een onverbreekbaar verbond is. Uit de bijbel blijkt Gods bedoeling overduidelijk: echtparen aan te moedigen samen door te gaan en wegen te zoeken om het huwelijk een getuigenis te laten zijn van Zijn liefde en trouw voor henzelf, de eventuele kinderen en de christelijke gemeente (Spr.3:3). Dat de Here het geve en wij het zullen ontvangen en uitwerken tot Zijn eer! Zo geve Hij ook genade en hulp aan hen die onder ontrouw lijden.

De as van het kwaad

(bij de prediking van 9 maart 2003)

Levensgrote vragen

Er zijn levensraadsels die de mensen diep kunnen kwellen. Uit het bijbels getuigenis blijkt, dat er zeker plaats is voor een oprechte klacht aan het adres van God. Hoe vaak lezen we niet dat een psalmdichter in een tijd van benauwdheid een smeekgebed om uitredding tot God richt (vgl. Ps.13 en 50:15). Bad de Here Jezus zelf niet om uitredding (Joh.12:27; Matth.26:39)? En worstelen mensen tot op de dag van vandaag niet met de vraag waarom de God van het recht zich niet als zodanig openbaart (vgl. Luc.18:1-8)? Maar wanneer er gesproken wordt zoals in Mal.2:17, dan is de klacht een aanklacht geworden en de klager 'afvallig van het geslacht van Gods kinderen'(vgl. Ps.73:15). De Here aanvaardt geen cynisch zelfbeklag dat Zijn rechtvaardigheid in twijfel trekt: 'Gij vermoeit Mij met uw woorden'. God trekt een grens: zo is het genoeg. Dat zijn woorden om van te schrikken. Je houdt je hart vast!

Zondelijsten

De profeet Maleachi heeft in de dialogen met zijn volksgenoten onmiskenbaar duidelijk gemaakt waar het de Here om ging: het ontbreken van eerbied en ontzag voor de Here, laksheid in de eredienst, ontrouw in de huwelijken en kleingelovigheid ten opzichte van God. Zulke goddeloosheid zal eens als onheil worden ontmaskerd. Het aanbod van Gods liefde vraagt immers om een menselijk antwoord in een leven van gehoorzaamheid aan de (ons) geschonken genade. Maar de tijdgenoten van Maleachi halen brutaal hun schouders op en klagen de Here aan: 'Waar blijft nu dat recht van God, dat oordeel van U?' (vgl. 2Petr.3).

De overtreding van de wil van God raakt niet alleen het religieuze leven, maar heeft direct invloed op het sociale omgaan met de ander. Dat blijkt uit de opsomming van de goddelozen over wie naar de profetie van Maleachi het gericht gaat (zie het viervoudig 'tegen' in 2:5!).

In de bijbel vinden we meerdere zondelijsten waarin de aard van de zonde in haar vele gestalten getekend wordt: zonde als ongehoorzaamheid, als ongeloof, als hoogmoed, als haat, als verbreking van het verbond, als macht, als schuld, als oorsprongszonde. De zonden worden bijvoorbeeld genoemd in hun verhouding tot de wil van God (Ex.20 in de Tien Geboden; vgl. Deut.5), in hun verhouding tot het omgaan met de naasten (Ex. 21-23), in hun verhouding tot het omgaan met de Here (Ex.23; vgl. Deut.6), in hun verhouding tot levensheiliging (Lev.19-27). Er wordt geschreven over de onopzettelijke zonde (Num.15), de zonde van afgoderij (Num.25; Deut. 13), de zonde van ongehoorzaamheid (Deut.11; vgl. Deut.28) en in het NT bv. de zonde als werken van het vlees (Rom.1; Gal.5; Ef.5,6), de zonden van de tong en liefde voor het wereldse (Jac.3,4), de zonde als dwaalleer (2Petr.2).

Ontnuchterende ontdekkingen

Door het gericht dat Maleachi beschrijft zal de waarheid aan het licht komen (vgl. Amos

5:18-20). De mensen zullen tot de ontdekking komen dat zij vereenzelvigd worden met groepen van zondaren die hier door Maleachi genoemd worden. Voor het gerechtelijke proces zie bv. Deut. 25:1. We vinden hier bij Maleachi als het ware een röntgenfoto van het volksleven in zijn tijd, waarover de goddelijke diagnose wordt gesteld. Het gaat hier maar niet om enkele 'toevallige' zonden of kleine overtredingen, maar om de kwaliteit van het leven van de mensen. Waar hebben zij hun heil gezocht? Het gaat hier om een aantal categorieën van zondaren, uiteraard geen totaalijst, maar dit is een as waaromheen het kwaad zich wentelt.

De tovenaars

Wie aan tovenarij doen, proberen met allerlei duistere middelen het leven te beïnvloeden en door occultisme hulp van demonische machten te verkrijgen. Toverij wordt in de bijbel als typisch heidens beschouwd (wat niet bij God behoort en tegen Hem ingaat), vgl. Ex.7:11; 22:17,18; Deut.18:10; Dan.2:2; 2Kron.33:6; zie ook 2Kon.9:22; Jes.47:9,12; Micha 5:11; Nah.3:4. Toverpraktijken werden ten strengste in de OT-ische wet verboden en de tovenaars mocht in Israël niet in leven gelaten worden (Ex.22:17). Toverij is afgodendienst, zelfs als de naam van de Here erbij wordt gebruikt! Toverij wordt ook aangewend om de persoonlijke invloed te vergroten (Hand.18:8). Toverij wordt herhaaldelijk genoemd in samenhang met ander vormen van goddeloosheid zoals waarzeggerij, wichelarij, echtbreuk, diefstal (vgl. Hand.8:9vv.; 13;6vv.;19:19; Gal.5:19vv.) Terwijl de bijbel met deze reële duistere machten rekening houdt en in het NT dit alles als duivelswerk gekenmerkt wordt (Hand.13:10), is er geen twijfel over dat de almachtige God groter is dan al zijn tegenspelers met hun kwalijke praktijken (Openb. 21:8 en 22:15).

De echtbrekers

Echtbrekers zijn (in beperkende zin) zij die geslachtelijke omgang hebben met de vrouw of verloofde van een andere man (Ex.20:14; Lev.20:10; Deut.5:18; Jer.5:7; 7:9; 23:14; Hos.4:2; Spr.6:32; Job 24:15. Dit wordt zowel van mannen als van vrouwen gezegd (vgl. Jer.9:1; 23:10; Hos.7:4; Ps.50:18; Jes.57:3; Ez.16:32; Hos.3:1; Spr.30:20). Voor nadere inhoudelijke gegevens verwijs ik naar de vorige Studies bij de prediking 'Huwelijksmoeilijkheden' d.d. 9-2 2003 en mijn boekje Trouw en Ontrouw, Veenendaal, 3de druk 2003.

Zij die meined plegen

Hier gaat het om het ijdel gebruiken van, d.i. het misbruik maken van Gods naam (Lev.5:24; 19:12; Jer.5:2; 7:8; Zach.5:3vv.). De naam van God wordt volkomen ongepast, want bewust vals, gebruikt om eigen belangen veilig te stellen. Vgl. opnieuw in het NT Openb.21:8;22:15!

Zij die het loon van de dagloner drukken

De dagloner was voor zijn levensonderhoud geheel van zijn loon afhankelijk (Lev.19:13; Deut. 24:14). Deze zonde staat gelijk aan beroving van de naaste en is dan ook zonde tegen het achtste gebod (Ex.20:15). De dagloner was een min of meer rechteloze en wordt onder druk gezet door het 'korten' van zijn loon. Een oordeel dus over de negatieve en uitbuitende machtsverhouding van de werkgever ten opzichte van de werknemer.

Zij die weduwe en wees verdrukken

Uitbuiting van de economisch zwakke weduwen, vaderloze kinderen (en vreemdelingen), die geen mens hebben om hun zaak te behartigen, wordt in het OT herhaaldelijk veroordeeld (Ex.22:22vv.; Ez.22:7; Zach.7:10). In de oudtestamentische wet worden voor hen bijzondere voorzieningen gemaakt (Deut.10:18; 14:29; 16:11,14; 26:12v.; Ps.68:6). Het tekent Gods oordeel over de onbarmhartigheid van mensen, in het bijzonder als het gaat om de zwakken.

Zij die de vreemdeling ter zijde dringen

Deze zonde behoort bij de voorgaande, maar wordt toch afzonderlijk genoemd. De Aanklager treedt op tegen hen die (het recht) van de vreemdeling 'wegstoten' (vgl. Ex.23:6; Deut.24:17; 27:19; Jer.7:6; 22:3; Ezech.22:7). Het gaat hier om iemand met een vreemde nationaliteit, die met bepaalde rechten in het land verblijft. Het gaat er dus om dat aan die vreemdeling de gelegenheid ontnomen wordt datgene te verkrijgen, waar hij volgens de bepalingen van de wet aanspraken op kan doen gelden (Ex.22:21; 23:12; Lev.19:10; 23:23; Deut.14:29; 24:17).

De wortel van al dit kwaad wordt dan gegeven in het slotvers: '...zij vrezen (eren) Mij niet'!

De bekering van gemeenteleden

(bij de prediking van 18 mei 2003)

Een gesprek met God

In de profetische woorden aan zijn volk voert Maleachi van tijd tot tijd de Here God sprekend in. Ook in de oproep tot bekering (Mal.3:6-12) treedt de Here in gesprek met zijn volk. De vorm van een samenspraak maakt dat de hoorder of lezer zich betrokken voelt bij wat er gezegd wordt. Na de zonden van zijn volk onmiskenbaar duidelijk te hebben aangesproken (3:5), volgt er een veelbewogen oproep tot de Here terug te keren. Zoals vaker in deze profetieën van Maleachi wordt eerst iets positiefs en fundamenteels geopenbaard over hoe God nu werkelijk is. In dit geval begint de Here in een zelfopenbaring bekend te maken dat Hijzelf in zijn liefde en heilsplan onveranderlijk is. Een hoopvolle inzet.

Wanneer de zegen uitblijft

De tijdgenoten van Maleachi legden hun moeizame economische situatie uit als een verandering van God ten opzichte van wat Hij hen ooit beloofd had. De beloofde zegeningen bleven uit en de Joden interpreteerden dat als een verandering van houding van God ten opzichte van zijn volk. Ze zochten het probleem bij de Here en niet bij zichzelf. De profetie steekt diep af naar de werkelijke achtergrond van de neerwaartse spiraal, die niet in Gods houding, maar in Israëls lauwheid en ongehoorzaamheid gelegen

was. De vertaling van de GNB geeft de boodschap helder weer:

‘Ik ben de Heer, Ik verander niet. Maar jullie, nakomelingen van Jacob, veranderen ook niet. Net als je voorouders hebben jullie Mij de rug toegekeerd en je niet gehouden aan mijn geboden.’ Het zegt zoveel als: Dit is jullie levensverhaal, Israël: in heel jullie lange volks-geschiedenis zijn jullie afgeweken van mijn wetten en inzettingen en hebben die voortdurend niet onderhouden. Hier komen de beddingen openbaar en blijkt wat er op de bodem ligt.

Het richtsnoer ten leven

Door niet naar Gods geboden te leven heeft Israël ten diepste (het verbond met) God niet serieus genomen. Deze maatstaf kan zonder meer ook naast de kerkgeschiedenis, dus van de christelijke gemeente gelegd worden (lees de zeven brieven in Openbaring 2 en 3). De oproep tot bekering uit Maleachi heeft dan ook directe geldigheid voor elke christen! Gods geboden en inzettingen vormen immers een richtsnoer voor ons leven. Daarnaast richten gelovigen hun dagelijks leven in. Wanneer iemand Gods geboden onderhoudt, betekenen deze wetten een aanwijzing en een onderwijzing over het hoe en waarom wij naar Gods wil zullen leven. De geboden van God behoren bij de zegen die Hij aan zijn verbond verbindt. De wet (thora) is een gave van het verbond, een uitdrukking van Gods liefde voor ieder die met Hem verbonden wil leven. De geboden leren hoe in het dagelijkse leven te handelen en te wandelen naar de wil van God. Ze vormen daardoor tevens een openbaring over hoe de Here werkelijk is in zijn liefde en heiligheid. Want wat Hij wil, is goed voor ons en waarvoor Hij ons wil bewaren, is niet goed voor ons! Wanneer gelovigen het richtsnoer voor een goed leven naast zich neerleggen, vervaagt de omgang met God. Dan getuigen dezelfde geboden die tot zegen bedoeld waren tegen ons, want ze maken onze afwijkingen en ongehoorzaamheid zichtbaar.

Ik ben niet veranderd, keer terug tot Mij!

Het feit dat Israël nog bestaat, bevestigt de onveranderlijke liefde van God voor zijn volk. Er was ten tijde van Maleachi reden te over dat God zich van zijn volk zou afkeren. Maar we zien juist het tegenovergestelde. Hij zoekt het ongehoorzame en brutale volk weer op en roept hen op zich opnieuw tot Hem te keren. Het volk had God wel losgelaten en er was reden te over dat de Here Israël aan zichzelf zou overlaten (vgl. Jer.30:11), maar we zien steeds het tegenovergestelde gebeuren: de Here laat (nog steeds) liefde boven recht gelden. De oproep tot terugkeer heeft vérdragende gevolgen: ten goede van Israël, tot eer van God en tot zegen voor de volken. Zo heeft geestelijke terugkeer tot God vele aspecten: inkeer (bezinning) ten opzichte van je eigen leven en daden, omkeer van een verkeerd leven naar een goed leven, afkeer van de zonden en een groeiend toekeren naar het doen van de wil van God. In het praktische uitwerken van de bekering komt daadwerkelijk de innerlijke vernieuwing tot uiting. Op die manier verandert een mens door bekering en die vernieuwing werkt steeds naar vele kanten uit. Doordat God onveranderlijk is in zijn liefde worden wij nog geroepen tot innerlijke verandering. Wat een belofte, dat, hoe verzonddigd ook, wie zich tot God keert het heil en Gods nabijheid opnieuw mogen ervaren (vgl. Zach.1:3; 2Kron.30:6; Jer.31:18).

Wij belijden dat alles in het geloofsleven ten diepste en steeds weer bij God zelf begint. Maar... wij worden opgeroepen op Gods aanbod in te gaan. Zodoende zullen we de kracht van zijn belofte van nabijheid leren kennen. Zodoende wordt de relatie hersteld en

vernieuwd.

Wat een grote liefde en wat een uitzonderlijke genade. Wat een goedwillendheid en wat een houvast voor de toekomst!

In welk opzicht moeten wij terugkeren?

Hier blijkt dat Israël ten tijde van Maleachi stekeblind was en bepaald niet gemakkelijk te overtuigen. Ze zijn zich er totaal niet van bewust ten opzichte van God tekort geschoten te zijn. 'Here, toon ons dan aan waar we afgeweken zijn'. Ze geloven het niet zomaar, zelfs niet op Gods eigen woord. Het moet bewezen worden. Waar zijn de argumenten? Zo'n onkunde in geestelijke zaken typeert nu juist het karakter van afkerigheid en openbaart een gebrek aan schuldbesef. Het afwijken van Gods geboden maakt op de duur dan ook blind voor Gods wil! Het eigenwijze beter weten, zelfs tegenover de Schepper en Onderhouder van het leven, bewijst al in hoeverre iemand los van God is geraakt. Ook deze houding van geestelijke ongevoeligheid en eigenwijsheid blijft niet beperkt tot de tijdgenoten van Maleachi... Veel mensen in onze tijd hebben weinig op met de geboden van God en hebben hun rug toegekeerd naar vergeving en geestelijke vernieuwing, vooral omdat ze weigeren hun zonden toe te geven. Dit is een heilloze weg die als maar verder van God afvoert.

Wie laat zich door God aanspreken?

'O', zegt iemand in Israël, 'maar het is toch God niet die daar spreekt, dat is onze stamgenoot Maleachi. Die kennen we.' Kritiek op Maleachi is al gauw gevonden en daarmee wordt het spreken van God door zijn dienstknecht niet serieus genomen. 'Nee', zegt een ander, 'het is God niet die daar spreekt; dit is een dialoog die Maleachi heeft bedacht en dat was een oudtestamentische profeet. Daar hebben wij in de nieuwe bedeling geen boodschap meer aan. Wij nieuwtestamentische christenen leven immers naar de Geest en niet naar de letter van de wet. De geboden waren voor Israël, de vrijheid in de Geest is voor de gelovigen.' Weer een ander zegt: 'We weten toch dat voor teksten meerdere uitleggingen mogelijk zijn en dat je de bijbel op veel verschillende manieren kunt interpreteren.' Wat hebben wij veel slinkse en zelfs vroom klinkende manieren om ons het woord van God van het lijf te houden. Maar de Here laat ons vanwege zijn liefde niet los! Hij prikt dwars door ons tegenstribbelen heen en nadrukkelijk wordt de vinger op een van de zere plekken gelegd. 'Hier Israël, hier gemeente, hier gelovige, hier leef je naar je eigen gedachten en ideeën. Hier heb jij bekering nodig en hier ben je afgeweken van mijn goede weg ten leven.' Zonder dat de Here ons met zijn Heilige Geest te hulp komt, zouden we nog niet overtuigd raken (vgl. Joh.16:8). Tot je gaat bidden: 'Here, maak mij uwe wegen, door uw Woord en Geest bekend. Leer mij hoe die zijn gelegen en waarheen Gij uw treden wendt. Leid mij in uw waarheid, leer mij ijverig uw wet betrachten. Want Gij zijt mijn heil, o Heer, ik blijf U elke dag verwachten.' Dan komt 't goed.

Waarmee beroven wij God?

(bij de prediking van 25 mei 2003)

Een felle aanklacht

De beschuldiging die Maleachi uit naam van God toeschrijft aan zijn tijdgenoten heeft betrekking op de verplichte bijdragen die in de wet voor het levensonderhoud van de priesters en de Levieten zijn voorgeschreven: de tienden. De overtreding van Israël was een uiting van ontrouw aan het verbond met God, een voorbeeld van gemis aan vertrouwen en eerbied voor de Heilige. Het religieuze leven van de hele gemeente van God in Israël was verworden tot schone schijn en schriële bijdragen. De uitdrukking van deze profetie legt hier de nadruk op wat zichtbaar en tastbaar was geworden van hun noodzaak tot bekering (Mal.3:6-12): Mag een mens God beroven? De vraag roept bij iedere rechtgeaarde Israëliet een eenduidig antwoord op: Nee, natuurlijk mag dat niet! Maar toch gebeurde het volop en de profeet stelt dit gemis aan respect en eerbied voor God en zijn zaak aan de kaak. Wanneer het volk door verharding van het hart voor deze klacht van God bij monde van zijn profeet niet eens meer onder de indruk raakt, komt het directe antwoord zonder omwegen: Jullie beroven mij en dat wordt zichtbaar door het niet meer geven van de tienden en de heffing! Het gemis aan liefde voor de Here kwam tot uitdrukking in het gemis aan gaven voor de Here. De manier waarop de innerlijke ommekeer duidelijk zal blijken, wordt hen helder en concreet voorgehouden: Brengt de gehele tienden naar de voorraadkamer! Ofwel: ga doen wat je beloofd hebt en houdt niet voor jezelf in wat aan (de dienst van) God toebehoort. De uitdaging 'Beproeft Mij toch daarmee...' (vs. 10) zegt zoveel als: probeer het uit en merk dan op wie Ik ben. Israël zal merken dat de Here in zijn liefde dezelfde gebleven is (vs.6), maar dat roept dan ook behalve om innerlijke omkeer (vs.7) om een daad van verootmoediging en vertrouwen van het volk. De Here daagt zijn volk uit om het met Hem en zijn geboden te wagen! De belofte van zegen die op de uitdaging volgt, geeft het voorwaardelijke van het verbond tussen God en Israël duidelijk weer. Er waren in de tijd van Mozes bij de verbondssluiting afspraken gemaakt (zie bv. Numeri 18) en de Here heeft zich voortdurend aan zijn deel van de 'verplichtingen' gehouden. Laat Israël zich nu bekeren van haar afkerigheid (vs.7) en laten zien dat het ook bij hen ernst is in de omgang met God. Dan zal de Here daarop inkomen met zijn onmiskenbare en herkenbare zegen: er zal weer overvloedige regen, zegen en voorspoed zijn voor Israël en de volken zullen moeten toegeven en aanvaarden dat de Here mét zijn volk is (vs. 10-12). Het gaat de profeet bij dit toetsende voorstel van God om de hartelijke terugkeer tot God!

De tienden

In de wet wordt het geven van 'de tienden', dat wil zeggen een tiende deel van het inkomen van elke Israëliet als een van de omgangsvormen tussen het volk en de Here God geregeld (zie Lev.27:30-32; Deut.14:22,23). In Numeri 18:20-32 blijkt de nadere bestemming: de Israëlieten geven aan de Here en de Here geeft daarvan weer (o.m.) aan de stam van Levieten, omdat die geen grondbezit als erfdeel ontvangen had. Zij waren toegewijd aan het werk in tabernakel en tempel en God zou voor hen zorgen. Dat doet Hij door middel van zijn eigen volk. De stam Levi moet weer tienden van de tienden aan de priesters geven, zeg maar aan de dienst in het centrale heiligdom. Daarvan moesten de

priesters leven en Israël mocht er vreugdemalen uit houden. Zo wordt de zorg voor het heiligdom geen zaak van last, maar van lust en een vreugde voor het aangezicht van God. Zo waren er de gewone tienden die jaarlijks naar het heiligdom werden gebracht en er waren de driejaarlijkse tienden die elke geveer in zijn eigen woonplaats aan de armen uit zijn omgeving gaf. Dat geld kwam bijvoorbeeld toe aan de vreemdelingen, de weduwen en wezen en allerlei behoeftigen onder het volk. Vandaar: tienden en heffingen, dus allerlei offergaven die naar het heiligdom werden gebracht.

Het grote gedeelte van deze gaven was dus in de tijd van Maleachi bestemd voor het onderhouden van de eredienst en voor hen die daarin werkzaam waren, maar er was ook een bredere inzet. Het gemis aan inkomsten van de tienden had dus verstrekkinge gevolgen! Niet alleen de eredienst zelf werd er door aangetast, maar ook aan de sociale zorg en allerlei liefdewerk kon niet worden voldaan. Dat was de klacht van God: een deel van de tienden wordt ingehouden of slechts een deel van het volk komt zijn verplichtingen na en dat kan maar niet zo doorgaan. Daarvoor heeft God zijn volk te lief dat Hij Israël maar aan de eigen afvalligheid overlaat. De Here wil verder met zijn volk en roept hen op tot omkeer!

Wat heeft deze oproep tot bekering ons te zeggen?

Het geven van de tienden in de zin van verplichte bijdragen als vast onderdeel van de verbondsafspraken, zoals Israël die kende, geldt niet voor de christelijke gemeente. Zulk geven van tienden vormde een deel van de schaduwdienst van het oude verbond en de daarin geldende Mozaïsche wet (Col.2:16,17; vgl. Rom.14:5,6; Gal.4:10; Hebr. 8:5, 10:1). Dit voorschrift heeft daarom voor de christelijke gemeente niet dezelfde geldigheid. In het Nieuwe Testament vinden we ook wel teksten over het geven van tienden (Matth.23:23; Luc.11:42, 18:22), maar we moeten daarbij bedenken dat de Here Jezus zich hier tegenover zijn joodse hoorders uitdrukt in termen van het oude verbond en de joodse erediensdienst. Toen functioneerde immers de tempeldienst nog volop en waren de verplichte bijdragen voor o.m. het levensonderhoud van het tempelpersoneel nog een wettige vereiste. Jezus eerbiedigt hier de wetten van de geldende joodse erediensdienst, maar stelt ze niet per se als normatief voor de nieuwe bedeling. Dat zullen de apostelen later ook niet doen. In het NT is echter wel degelijk sprake van het geven van systematische bijdragen bv. voor ondersteuning van de christelijke gemeente (1Cor.16:1-4). Met klem wordt gesteld dat zulk geven op basis van vrijwilligheid is en niet gezien mag worden als een afgeperste gift (2Cor.9:5). Het geheim van alle echte offervaardigheid ligt in de persoonlijke overgave aan Jezus Christus. De zegeningen waarop wij mogen rekenen worden ervaren in de volheid van genade en leven in Hem. De belofte van Mal.3:10 wordt nogal eens uit de context gelicht en dan zo voorgesteld als zou materiële voorspoed een direct gevolg en bewijs zijn van Gods gunst. In het OT waren echter aardse zegeningen niet anders dan een middel! om aan de gemeenschap met God uitdrukking te geven en die te bevorderen. De wetsverordening van het geven van tienden onder het oude verbond is zowel een heenwijzing naar de liefdevolle zorg onder christenen als een profetie van het nieuwe leven in de Geest. Wie van harte geeft aan de verbreiding van het evangelie, in het bijzonder aan het werk daarin van de plaatselijke gemeente, doet dit als een betoon van dankbaarheid. Wanneer dankbaarheid en tevredenheid bij het geven gaan ontbreken, dan kan je gemakkelijk last hebben van gierigheid, zelfzucht of van een slordig leven. Wie royaal is in zijn giften en bijdraagt aan het werk van de christelijke

gemeente zal bemerken dat dit in je eigen leven een weg opent waarin de zegen van God vrucht kan dragen (vgl. 2Cor.9:6). Krijgt God van ons uit dankbaarheid waar Hij recht op heeft, van onze tijd en ons geld, op zondag en doordeweeks. Krijgt Hij een beetje... of ons hart en leven? We kunnen (het werk van) God toch niet afdoen met een fooi of met een afdankertje, een verloren ogenblik?! Hij die zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar voor ons allen heeft overgegeven, opdat wij zouden leven, Hij heeft toch recht op alles?! God noemt door Maleachi de dingen bij de naam. Zullen wij ten overstaan van Hem dan geen helder antwoord geven? Ik ben er van overtuigd, dat wie met een blijmoedig hart een substantiële bijdrage in gaven, tijd en geld levert aan het werk van zijn of haar plaatselijke gemeente, die zorgt dat de Here aan zijn eer komt en de gemeente is er goed mee af. Dat maakt de gemeente weer aantrekkelijk voor jong en oud en dan wordt men heilig jaloers om bij dat volk van God te mogen behoren (Mal.3:12; Hand.2:41-47; 4:32-37). Wie zich tot God bekeert, zegt: Hij mag alles hebben, want Hij is mij alles waard. Komt u daarin tekort? 'Al wat u ontbreekt, schenkt Hij, zo gij 't smeekt, mild en overvloedig'. SDG

Dienen wij God met ons spreken?

(bij de prediking van 6 juli 2003)

Over het nut van geloven

Een aangrijpend gebeuren in het leven van een gelovige is het conflict tussen geloof en twijfel. Als het geloof aangevochten wordt, kan ook een christen de angst ervaren dat zijn wereld ineens zal storten en dat hij zich aan een waan heeft overgegeven. Iemand gaf op deze angst en twijfel eens het antwoord: als het allemaal niet waar zou blijken te zijn, dan nog heeft de Bijbel mij het meest begerenswaardige leven bezorgd, dat ik mij ooit had kunnen wensen.

De gemeente van Israël in de tijd van Maleachi kende ook haar aanvechtingen. De Joden zijn dan wel uit de ballingschap bevrijd, maar beleefden bij lange na niet de zegen van geluk en materiele voorspoed zoals ze zich dat hadden voorgesteld. Wanneer een mens moet wachten, maakt dat niet alleen ongeduldig, maar ook onzeker. En dan is daar het verlokkelijke alternatief van het leven van mensen om je heen, die het met God niet zo nauw nemen zonder dat hun iets kwaads overkomt. Die leven, zoals Maarten 't Hart provocerend schrijft: Wie God verlaat heeft niets te vrezen. In zulke gedachtegangen zit blijkbaar een zekere zuigkracht, een soort knagende twijfel aan de zin van je godsdienstige leven: waarom doe ik het allemaal? Hoe je het wendt of keert, het leven in de weg van God betekent wel degelijk ook het onderhouden van zijn geboden. Daarbij gaat het om zaken die je als gelovige doet en andere dingen die je juist nalaat. Bepaalde situaties of ervaringen die wel degelijk aantrekkingskracht bezitten, tracht je te vermijden. Behalve de zegenende en opbouwende omgang met God en medegelovigen kent de christelijke levensstijl nu eenmaal ook een zekere onthouding. Je hebt weet van

berouw en vergeving en probeert te leven in nederigheid. Allemaal zaken die ons bepaald niet in het bloed zitten...

Zo zal het in Israël wel begonnen zijn met de vraag naar het nut! van de dienst aan God (Mal.3:13-18). Door er met elkaar ongecontroleerd en negatief over te blijven praten (zie 2:17) is het van kwaad tot erger gegaan en komen de Joden in de tijd van Maleachi tot de slotsom dat het nutteloos is om God te dienen en dat het geen enkel voordeel brengt om godvrezend te leven (3:14). Maar dit gaat de Here te ver! Opnieuw reageert Hij door zijn profeet, maar nu wel heel heftig: 'Jullie woorden over Mij zijn mij te zwaar geworden.' De stelling dat de dienst aan God vruchteloos is, houdt namelijk tevens in dat de dienst van God aan zijn gemeente, aan Israël, vruchteloos zou zijn. En dat raakt de Here diep in het hart!

Toch is de aangeklaagde God ook de Here die aandachtig luistert. De moeite van zijn volk, dat het lijden van het leven niet begrijpt, is Hem niet ontgaan. Hun arrogante houding en losse levenspraktijk (2:15-17) vormen dan wel de volkomen verkeerde reactie op de diepe levensvragen, maar toch bemoeit God zich nog steeds met zijn weersprekende volk. Hij zal er zorg voor dragen dat de godvrezenden onder hen niet verloren zullen gaan (3:16,17). Op de dag van zijn oordeel zal hij ieder die Hem ondanks aanvechting en lijden heeft gediend als zijn persoonlijke en kostbare eigendom beschouwen. Hier blijkt dat de onzichtbare scheidslijn tussen hen die de Here werkelijk dienen en zij bij wie de godsdienst ten diepste om henzelf gaat (3:14,15,18), duidelijk zichtbaar zal worden. Maar het zal een scheiding vormen in Zijn eigen volk (vgl. Amos 5:18-20; Matth.3:9,10; Rom.9:7)! In de dag van het oordeel zal blijken dat zij die rechtvaardig hebben willen leven naar de wil van God bewaard en gespaard zullen worden. Alles wat en allen die zich tegen God en zijn wil opstelden, de Hem uitdagende en negerende machten en krachten, mensen en demonen, ze zullen worden weggebrand. Op de dag van het oordeel begint voor wie God in eerbied diende de eeuwige dag, de morgen der verrijzenis, als de zon der gerechtigheid opgaat die met haar genezende stralen alle pijn zal genezen (4:2). Voor wie God tegenstond begint dan de nacht van duisternis (4:1).

Hoe spreken wij over God en over elkaar?

Deze ernstige profetische woorden van Maleachi vinden een aanleiding in het spreken van mensen: '...uw woorden over Mij' en 'Wat hebben wij dan onder elkaar over U gesproken?' (3:13,14). Uit de hele profetie blijkt, dat er veel over God gesproken werd, maar dat Zijn aangezicht weinig of niet werd gezocht. Dan gaan mensen uit hun eigen gedachten formuleren en dat kan gemakkelijk volkomen naast de waarheid zijn. Wij kunnen, evenals de Joden in Maleachi's tijd, vanuit ons onbegrip reageren en op (persoonlijke) frustraties onze gedachtespinsels opbouwen. Wanneer er op die manier onderling negatief gepraat wordt, heeft dit een aanzuigende werking. Wat je door zulk geklets krijgt, is, dat andere mensen die het dienen van God wel degelijk serieus nemen er door worden aangetast. Tot nu toe hebben zij zich als gelovige mensen gedragen, maar door zulke verkeerde voorstellingen van zaken over God (of over de weg van het heil of de gemeente van Jezus Christus) worden zij negatief beïnvloed. Als het dienen van God dan geen effect heeft (zoals ze zeggen...), dan gaan zij ook maar steeds losser en gemakkelijker leven. Door zulk negatief gepraat worden anderen besmet en voor je het weet groeit de groep van mensen die 'modern' is geworden en het dienen van God niet

meer voor ogen heeft. Steeds meer wordt het geloof veruitwendigd en steeds meerderen verlaten de smalle weg. Zo wordt er ook in de kerk wat afgeroddeld over God, zonder te luisteren naar wat de Here zelf zegt!

Vermetel zijn uw woorden...

Positief spreken over God noemen wij lofprijzen, belijden en getuigen. Negatief spreken over een ander (of dé Andere) noemen wij achterklap, kwaadsprekerij, roddel of laster.

Achterklap is lichtvaardige kletspraat achter iemands rug om. Uit onnadenkende praatzucht eenzijdig en verkeerd, dus negatief over een ander spreken.

Kwaadspreken is het vertellen van dingen over een ander of anderen en dan zo, dat die dingen de ander in een vreemd, verkeerd of zelfs kwaad daglicht stellen. Soms is wat er kwaad gesproken wordt voor een deel waar, voor een deel gelogen of verkeerd voorgesteld. Dat maakt kwaadsprekerij zo'n web van ondoorzichtigheid. Sommige mensen hebben een neiging tot kwaadspreken. Dat is een kwalijke gezindheid, die niet bij een christen past (Jac.4:11; 1Petr.2:1)! Je kunt eraf komen door het als zonde te belijden, het na te laten en te bidden dat God je gedachten vult met zijn opbouwende Geest (Ef.5:15-21; 6:10-21). Over roddel en kwaadsprekerij in het OT: Ps.140:12; Jer.6:28; 9:4-7; in het NT: Matth.5:11; Hand.19:9; 1Cor.10:30; Jac.3:1-12; 4:11; 1Petr.3:16; 2:1; Titus 2:3; 2Tim.3:2). Waarschuwingen te over!

Roddel is spreken over een ander wanneer die er niet bij is en in ongunstige zin.

Roddelen is veel praten vanuit een verkeerde, negatieve houding. Roddel is eenzijdige, onware en ongecontroleerde kletspraat die infiltreert, negativiteit en onrust zaait.

Laster is kwaadsprekerij die zo ver gaat dat de eer van de ander ermee gemoeid raakt: eerschennis. Het is smaad zonder bewijs te leveren. Een lasteraar is iemand die tegen beter weten in over anderen leugens vertelt, leugenachtig kwaad verspreidt. Wie gelasterd wordt, wordt zwaar beledigd, van zijn of haar eer beroofd en de goede naam wordt beledigd of geschaad. Laster is leugenachtig kwaad vertellen dat grof ten nadele is van een ander.

Een goede remedie om tegen roddelpraat in te gaan is er duidelijk iets van te zeggen en aan te geven dat wanneer de ander deze kletspraat niet stopt dit er voor zorgt dat jij weggaat.

Sommige mensen zijn door negatieve voorbeelden (opvoeding, gezin) of persoonlijke frustratie (onverwerkte teleurstelling) gevoelig voor de neiging tot kwaadspreken. Men neigt dan snel en graag ertoe bij de keus tussen een gunstige en een ongunstige uitleg van een anders intenties of daden bij voorkeur de ongunstige te kiezen. Deze kwaaddenkendheid gaat vaak samen met roddelen en vormt een poging om zichzelf beter voor te doen als het is en zich af te zetten tegen een ander. Bekering en vernieuwing van denken zijn dan noodzakelijk!

De dag waarvoor wij overnachten

(bij de prediking van 27 juli 2003)

De toekomst als gericht

In felle en contrastrijke kleuren eindigt het boekje van de profeet Maleachi. Zegen en vloek, licht en duisternis, vromen en goddelozen, ze komen in zichtbaar onderscheid tegenover elkaar te staan. De woorden van de profeet betekenen voor de aangevochten Joden die worstelden met de vraag of de Here hun moeite wel ziet, dat eens zal blijken dat de dienst van God niet tevergeefs is (3:16). Het onderscheid tussen wie God werkelijk dient en wie overmoedige woorden over God spreekt, zal –hoe onzichtbaar het nu ook is– eens gezien worden. Dat zal namelijk gebeuren, zo zegt de Here zelf, op de dag die komt (3:2,17;4:1).

Die dag zal het oordeel van God branden over de goddelozen, waarbij het niet zozeer gaat om zuivering als wel om vernietigende kracht (4:1,3,6). De overmoedigen (innerlijke houding) die door het gros van het volk eerst nog gelukkig geprezen worden (3:15) en de goddelozen (uiterlijke daden) die God verzoeken en ook nog voorspoedig schijnen te zijn, zullen zo gemakkelijk als een stoppel door het oordeelsvuur verteerd worden (zie ook Jes.5:24; 47:14; Joël 2:5; Nahum 1:10). De in het Hebreeuws gebruikte woorden duiden op totale vernietiging en het onomkeerbare van het oordeel over de goddelozen.

De woorden oordeel en gericht hebben een donkere en dreigende klank. Uit deze slotverzen van Maleachi blijkt echter dat het oordeel niet de gehele toekomstverwachting in mineur zet. Tegenover het oordeel staat het heil voor wie de Here vrezen, liefhebben en gehoorzamen. Van dat heil wordt hier met intieme (3:17) en juichende woorden en beelden gesproken (4:2). De ernst van het oordeel is er wel behoorlijk ingeslagen, wanneer we denken aan bijvoorbeeld het middeleeuwse lied *Dies irae dies illa* (dag van toorn) dat door verscheidene componisten is getoonzet (indrukwekkend door Verdi) en waarvan het tweede couplet in de nederlandse vertaling zo gaat: ‘Welk een siddering schokt de leden, als de Rechter, aangeschreden, scherp in het gericht zal treden.’ Wat moeten wij over het komende oordeel denken?

De oudtestamentische woorden voor ‘richter’, ‘richten’ en ‘gericht’ zijn heel rijk gevuld. Het gaat er daarbij om de juiste orde van de dingen weer te herstellen. Dat is in de bijbel in het bijzonder het werk van God. De wereld is sinds de val (Gen.3) uit haar voegen. Het gaat er bij ons krom en scheef aan toe. Dat merk je dagelijks: de mensen die eerlijk en rechtvaardig willen leven worden onder de voet gelopen en de wreedaards regeren de wereld met macht en geweld. Maar uit de bijbel blijkt: de God van Israël neemt dat niet en laat dat niet geworden. De hele geschiedenis van zijn volk toont zowel de vernedering als ook het gericht en herstel. Uit de bijbel blijkt dat God uit is op het herstel van alle dingen, op het weer oprichten van een rechte en heilzame orde waarin gerechtigheid en liefde heersen en de zachtmoedigen de aarde beërven. Maar dan zal de arm van de onderdrukker gebroken zijn! Dit werk van de goddelijke recht-maker wordt in het

bijzonder in het Nieuwe Testament uitgewerkt door Jezus Christus. In de vrome orde van zijn tijd regeerden hoogmoed, onoprechtheid en verachting en er was geen ruimte voor het hart van Gods werk: zijn vrije genade voor zondaren. Tegen de met macht overheersende leiders riep Jezus dan ook zijn 'wee u' en zij die wisten dat ze er uit lagen en Hem opzochten sprak Hij zalig. Voor dit revolutionaire rechtzetten van wat door de zonde verkeerd en krom is geworden, werd Jezus gekruisigd. Maar daarin is Hij meer dan ooit de Redder van de wereld voor ons geworden. Van Rechter naar Redder...naar Rechter.

De door Jezus gezonden Heilige Geest betreft ons hart en ons leven op die 'rechtzettende' waarheid. Wie zichzelf als zondaar voor God heeft leren kennen, wie zichzelf herkent als het verloren schaap en de verloren zoon, die wordt tot zijn heil in de redding van Jezus betrokken. Wie rust vindt in eigen prestaties loopt een geweldig en dreigend gevaar. Daarom moeten wij onszelf ook blijven onderzoeken, toetsen, beproeven, zowel persoonlijk als in de gemeente of we nog wel van de door Jezus geschonken genade alleen leven. Als we onszelf onderzoeken worden we steeds weer gericht, om in de rechte orde met God te worden gesteld.

Op grond van wat we in de geschiedenis van Israël hebben gezien en op grond van het werk van Jezus Christus ten behoeve van ons, dat ons door de Geest persoonlijk wordt gemaakt, mogen wij met vertrouwen uitzien naar het bevrijdende richten waarover o.m. de profeet Maleachi en de apostel Johannes spreken (Mal.4; Openb.14-22; zie ook bv. Matth. 25). De bijbelse profetie over de grote dag van het oordeel, waarop God gerechtigheid zal brengen en recht zal herstellen, laat zien dat het gericht niet alleen verschrikking maar ook bevrijding betekent. Wie zijn of haar verwachting op de Here Jezus heeft gesteld, zal, tegen het zichtbare in, in dat gericht voor eeuwig gelijk krijgen! Ieder die tegen de draad van Gods bedoeling met het leven en dus tegen zijn geboden in heeft geleefd, zal in dat eindgericht onverbiddelijk in ellendige verlorenheid omkomen.

Het eenvoudigste antwoord voor ons op de vraag waarnaar wij dan geoordeeld zullen worden, is dat van het oprechte geloof in de Here Jezus Christus. 'Zij worden nooit beschaamd die op Uw goedheid bouwen.' Het is echter frappant en belangrijk om te onderscheiden dat bijvoorbeeld de apostel Paulus zo vaak over het komende oordeel spreekt als een gericht naar werken (Rom.2:6; 1Cor.3:8,13; 4:5; 2Cor.5:10; Gal.6:7vv.; Col.3:23; 1Petr.1:17; zie ook Matth.25). Daarmee wordt gezegd dat alleen een werkelijk, dat wil zeggen een werkend, een levend geloof, dat uitwerkt in daden, in dat grote gericht zal gelden. Het oordeel van God op die grote dag zal niet louter persoonlijk zijn, maar omvat de gehele wereld. De hele wereld immers zucht en ziet uit naar verlossing (Rom.8:18vv.). De grote dag van God zal een wereldwijd en geschiedenis-diep oordeel betekenen, maar even breed zal het heil zijn voor Gods kinderen en rechtvaardige beoordeling voor de vertrapten en gemartelden. Hoe zou een mens die nog een beetje hart in zijn lijf heeft het uithouden, als hij niet wist dat er eens een dag komt waarop alle wreedheid, onrecht, zonde en scheefgroei geoordeeld en 'gerecht' zal worden? Zelfs voor wie zonder het te weten navolgers van Gods wil en barmhartigheid zijn geworden, zal in dat gericht rechtvaardigende ruimte zijn (Rom.2:12-16; Matth.25:31-46). Dat te geloven geeft troost en hoop en vertouwen in de toekomst!

Mozes en Elia

Hij die met deze gesprekken begonnen is met een liefdesverklaring 'Ik heb u liefgehad' (1:2), eindigt nu met de vraag om een antwoord. De wet van God, zoals Mozes die heeft ontvangen, vraagt ten diepste niets anders dan wederliefde. Liefde tot God en de naaste, dat is het grote en eerste gebod, de samenvatting van de gehele wet. Zo ernstig kan de profetie niet zijn of Gods liefde is de drijvende kracht erachter. Het roept om een nieuwe gehoorzaamheid waarin deze wederliefde tot uiting komt. Nieuwe overgave! En wat God vraagt, zal Hij zelf geven waar het ons ontbreekt. Gedenken is in acht nemen, onderhouden, naar Gods geboden leven, zoals ook de Here Jezus het geleerd heeft (Matt.22). Discipelschap als antwoord van geloof.

Uit de heenwijzing naar de komst van Elia blijkt opnieuw Gods waarschuwendende liefde: nog is het tijd van genade! Een concrete invulling van deze profetie vinden we in de persoon van Johannes de Doper. De engel had het voorzegd (Luc.1), Jezus zelf wijst hem aan (Mat.11:14).

In profetische prediking gaat het om bekering. Wanneer harten worden teruggebracht tot de Here, vinden ouderen en jongeren elkaar aan de voet van het kruis. God geve het, uit genade!